

Sariyane

Nabi Musa Alaa Falan Naxan Sebε

Tawureta Musa yire suulunden ni i ra. Isirayila kaane bata yi findi konyine ra Misiran yamanani. Na konyiyaan bata yi bu han Ala Nabi Musa xε waxatin naxan yi. Ala yi a mali a xa Isirayila kaane raxɔrɔya. E yi mini Misiran yamanani Ala sɛnbɛn barakani. Na xanbi ra, Ala yi e xun ti Kanan yamanan na, a dɛnaxan fixi e ma. E yi kira yi, Ala yi mini e xa Sinayi geyaan fari. A yi a sariyan fi Nabi Musa ma alogo yamaan xa lu e Margin sagoon ligε. Koni yamaan yi Ala matandi sanɲa yi wuyaxi tonbonni. Na taruxun birin sɛbɛxi Tawureta Musa yiren bonne kui.

Benun e xa Kanan bɔxɔn sɔtɔ, Nabi Musa yi Isirayila kaane malan. A yi taruxuni ito birin nabira e ma. A mɔn yi xεtε Alaa sariyan birin ma alogo e nama ɲinan a xɔn Kanan bɔxɔni. Na kawandin nan sɛbɛxi Kitabun yireni ito kui.

Isirayila kaane somatɔna Kanan bɔxɔni, Musa yi kawandi saxan ba Isirayila kaane xa. A singen sɛbɛxi keli Sariyane sora 1 ma han a sora 4.43. A firinden sɛbɛxi keli Sariyane 4.44 ma han a sora 28.68. A saxanden sɛbɛxi keli Sariyane 28.69 ma han a sora 30.20.

Musa Ala kewanle nan ma fe rabirama en ma, a naxanye rakamalixi a xanuntenya gbeeni a yamaan xa: a bata yi layirin xidi e tagi, a yi ti e yεε ra ɲεε tonge naanin bun ma tonbonni, a yi e ratanga e yaxune ma, a yi a sariyane nun yamarine fala e xa e nun a dε xuine. Koni Kitabun yireni ito mi

findixi kawandin xan gbansan na, hanma sariyan naxanye bata yi kolon nun Kitabun yire singene xɔn. Musa falan tima nɛn be alo kawandi ba kɛndɛna, naxan a ramɛ muxune xilima sɛnbɛn na alogo e xa e xaxili lu Alaa tinxinyaan xɔn ma. Nayi, e yi kisi feen lanna raso e nun a tan Ala keden peen tagi. Musa yi a fala, a naxa, “Isirayila kaane, ɛ tuli mati. Alatala en ma Ala keden peen na a ra. I xa Alatala i ya Ala xanu i bɔɔɛn birin na e nun i niin birin na e nun i sɛnbɛn birin na.” (Sariyane 6.4-5) Falani ito findixi Isirayila kaane tubi xuiin nan na e naxan falama lɔxɔ yo lɔxɔ e dɛnkɛɣana fe ra.

A sora naanin dɔnxɛne, ne findixi fala ɲaxumɛ firin nun taruxu firin nan na: a singen feene nan falama naxanye a yitama Yosuwe sugandi kii naxan yi Musa ɲɔxɔni alogo a xa ti Isirayila yamaan yɛɛ ra, siga na yamanani Ala yi naxan fima e ma (Sariyane 31). A mɔn bɛtin yitama naxan xili “Musaa bɛtina” (Sariyane 32). A mɔn Musaa dubana fe yɛbama Isirayila kaane xa (Sariyane 33), a yi Musa faxa feen fala (Sariyane 34).

E sariya kɛdin naxan to Yerusalɛn taani Ala Batu Banxini Manga Yosiya waxatini, na nɔɛ finde Kitabun yireni ito nan na (A mato Mangane Firinden sora 22 kui). Kitabun yireni ito a feene mɔn falama kitabu gbɛtɛ yire wuyaxi kui alo Mangane nun Nabi Yermi a Kitabun yirena han sa dɔxɔ Yesu waxatin na. Misaala ra, Matiyu 4.4 hanma Matiyu 10 e nun Maraka 12.32.

Nabi Musaa kawandi baana

¹ Falane ni itoe ra, Nabi Musa naxanye fala Isirayila kaane birin xa. Na waxatini, a yi Yurudɛn sogetede mabinna nin, Araba tonbonni Sufi yɛtagi, Paran, Tofeli, Laban, Xaserɔti, nun Disahabi longonne ra.

² Keli Horebe geyaan ma siga Kadesi-Barineya, xii fu nun keden sigatiin na a ra kiraan xɔn ma naxan danguma Seyiri geyane binni.

³ E minin ɲɛɛ tonge naaninden kike fu nun keddenden xii singe bɔxɔni Misiran bɔxɔni, Nabi Musa yi Alatalaa yamarine birin nali Isirayila kaane ma.

⁴ Na waxatini, Musa bata yi Amorine manga Sixɔn nɔ yɛngɛni naxan yi dɔxi Xɛsibɔn yi, e nun Manga Ogo, Basan mangana, naxan yi dɔxi Asatarɔti nun Edere yi.

⁵ Yurudɛn sogeteden mabinni, Moyaba bɔxɔni, Nabi Musa yi Alaa sariyan yɛba e xa, a naxa:

⁶ Alatala en ma Ala ito nan falaxi en xa, Horebe geyaan ma, a naxa, “E bata bu geyani ito ma.

⁷ E keli, ε siga geyane ma Amorine dɛnaxan yi, mɛnna longonna birin, Araba bɔxɔni, geyane fari, Sefela nun Negewi binni, fɔxɔ ige dɛɛn na, han Kanan bɔxɔni, han Liban yi, sa dɔxɔ Efirati baa gbeen na.

⁸ E xa na bɔxɔn mato, n naxan fixi ε ma. E siga, ε xa na tongo, bayo n tan Alatala yati nan n kɔlɔ ε benbane xa, Iburahima nun Isiyaga nun Yaxuba, e nun e bɔnsɔnna birin hali e dangu xanbini, a n na bɔxɔn nan soma e yii.”

*Nabi Musa yi kitisane dɔxɔ
Xɔrɔyaan 18.13-27*

⁹ Na waxatini, n ni ito nan fala ε xa, n naxa, “N tan kedenna mi nɔε ε goronna tongε.

¹⁰ Alatala ε Ala bata ε rawuya ayi. Iki ε bata wuya ayi alo sarene kore.

¹¹ Alatala ε benbane Ala xa ε rawuya ayi han wuli wuli. A xa ε baraka alo a a falaxi kii naxan yi.

¹² Koni, n tan kedenna nɔε ε birin goronna tongε di, n yi ε kitine birin sa?

¹³ Ε xa xεmεne sugandi ε bɔnsɔnne yi, naxanye xaxili fan, e feene yεε toma, e binyaxi. N ne nan tima yamaan xun na.”

¹⁴ Ε yi n yabi, a n ma falan lanxi.

¹⁵ Nayi, n yi ε yεεratine tongo, xεmε xaxilimaan naxanye binyaxi ε bɔnsɔnne yε. N yi e dɔxɔ muxu wuli xun na hanma muxu kεmε hanma muxu tonge suulun hanma muxu fu. E findi kuntigine ra ε bɔnsɔnne tagi.

¹⁶ Na waxatini, n yi yamarini ito so ε kitisane yii. N naxa, “Ε xa ε tuli mati ε bari bodene ra. Ε yi e birin makiti tinxinni, ε ngaxakedenne tagi e nun e tan nun xɔpεne tagi.

¹⁷ Ε nama muxu yo rafisa bonne xa kiti sadeni. Ε ε tuli mati sεnbε kannan nun sεnbεtaren fan na. Ε nama gaxu muxu yo yεε ra, bayo Ala nan kitisaan na. Xa kitin xɔdɔxɔ ε yii, ε xa a fala n xa, n tan yi kitin sa.”

¹⁸ Na kiini n bata yamarine birin yeɓa ε xa, a lan ε xa naxan liga.

Murutεn Kadesi yi

Yatεne 13.1-33

¹⁹ Na to dangu, en bata keli Horebe geyaan ma, en yi dangu tonbon magaxuxin na ε dεnaxan toxi.

En yi ti kiraan xən siga Amori geyane ma, alo Alatala en ma Ala a yamari en ma kii naxan yi. En yi so Kadesi-Barineya yi.

²⁰ N yi a fala ε xa, n naxa, “E bata Amori geyane li, Alatala en ma Ala denaxan fixi en ma.

²¹ A mato, Alatala ε Ala bata bəxəni ito dəxə en yeε ra. E siga, ε xa na tongo alo Alatala ε benbane Ala a falaxi ε xa kii naxan yi. E nama gaxu, ε nama kuisan.”

²² Na waxatini, ε birin yi fa n fεma, ε yi a fala n xa, ε naxa, “En xa xεrane rasiga, e xa sa bəxəni ito feene rakərəsi. E fa dεntεgen sa en xa, en lan en xa sigan ti kiraan naxan xən e nun en sigama taan naxanye yi.”

²³ E miriyaan yi rafan n ma. Nanara, n yi xεmε fu nun firin yeεba ε bənsən keden kedenne tagi.

²⁴ E yi siga geyane yi han e sa Esikoli lanbanna li. E yi na yirene rakərəsi.

²⁵ E yi na bəxən bogi seene ba, e yi fa e yita en na. E yi dεntεgen sa en xa, e naxa, “Alatala en ma Ala bəxə faɲin nan fixi en ma.”

²⁶ Koni ε mi tinxi sigε, ε murutε nen Alatala ε Alaa yamarin bun ma.

²⁷ E yi lu tondi falane tiyε ε bubune kui. E naxa, “Alatala en naɲaxuxi, nanara a en naminixi Misiran yi alogo a xa en so Amarine yii e yi en halagi.

²⁸ En sigan minen? En ngaxakedenne bata en tunnaxələ, e naxa, ‘Mεn kaane fangan gbo en xa! E mən kuya en xa. Na taane gbo. Yinna naxanye e rabilinni, ne texi han kore. Nxu bata Anakine yati to na yi.’ ”

29 N yi a fala ε xa, n naxa, “E nama kuisan. E nama gaxu e yεε ra de!

30 Alatala ε Ala naxan tima ε yεε ra, a tan nan yengεn soma ε xa alo a a liga ε yεε xɔri kii naxan yi Misiran yi han tonbonni.

31 E bata a to nayi, Alatala ε Ala faxi ε ra nεn alo muxuna a diin xalima kii naxan yi ε sigatiin birin yi han ε yi fa be li.”

32 Koni na birin yi, ε mi yi laxi Alatala ε Ala ra.

33 A tan nan yi tima ε yεε ra kiraan xɔn, a daax-adene fen ε xa ε luma dεnaxanye yi. Kεεεn na, a kirani yalan tεεn na. Yanyin fan na, kundaan yi ti ε yεε ra.

Yatεne 14.20-45

34 Alatala to ε falan mε, a xɔlɔ, a yi a kɔlɔ,

35 “Muxu kobini ito yo mi soε bɔxɔ fajini ito yi, n naxan layirin tongo ε benbane xa

36 fɔ Yefune a dii Kalebi, na nan a toma. N na bɔxɔn soma a yii nεn a naxan yisigaxi e nun a bɔnsɔnna, bayo a lu nεn Alatalaa kiraan xɔn ken!”

37 Alatala bata xɔlɔ n fan ma ε tan ma fe ra. A yi a fala, a naxa, “I tan yetεεn mi soma bɔxɔni ito yi.

38 Nunu a dii Yosuwe, i mali muxun nan fama sodeni. I xa a sεnbε so, bayo a tan nan tima Isirayila yεε ra, e bɔxɔni ito sɔtɔ e kεεn na.

39 E diine, ε a falaxi naxanye ma a e findima nεn muxu suxine ra, e tan naxanye munma fe kobi nun fe fajin tagi rabaan kolon, e tan nan soma na bɔxɔni. N na fima e tan nan ma. E tan nan a sɔtɔma e kεεn na.

40 Koni ε tan, ε mɔn xa xεtε, ε siga tonbonni, siga Gbala Baan kiraan xɔn.”

41 Ε yi a yabi, ε naxa, “Nxu bata findi yulubi kanne ra Alatala yεε ra yi, koni iki nxu xa siga yεngε sodeni, alo Alatala en ma Ala a yamarixi nxu ma kii naxan yi.” Ε birin yi ε yεngεso seene tongo, bayo ε a mirixi nεn a geya bεxεni ito masεtεn mi xεdεxε.

42 Koni Alatala yi a fala n xa, a naxa, “A fala e xa, i naxa, ‘Ε nama siga yεngε sodeni de! N mi luma ε xεn. Ε yaxune ε nεma nεn.’ ”

43 N yi ε maxadi na kiini, koni ε mi ε tuli mati n na. Ε yi murute Alatalaa yamarin ma, ε yi siga geya yireni wasoni.

44 Amopin naxanye yi dεxi geyane yi, ne yi mini ε yεngεdeni alo kumi nεnεne dinma muxun na kii naxan yi. E yi ε kedi, e yi ε bεnbε keli Seyiri han Xoroma.

45 Ε to xετε, ε yi wuga Alatala yεtagi han! Koni Alatala mi ε xuiin name, a mi a tuli mati ε xuiin na.

46 Ε mεn yi lu Kadesi yi alo ε bu na kii naxan yi a singeni.

2

1 Na xanbi ra, nxu yi xετε tonbonni nxu kiraan suxu naxan danguma Gbala Baani, alo Alatala a fala n xa kii naxan yi. Nxu yi Seyiri geyane mabilin xii wuyaxi bun.

Isirayila kaane siga tiina

2 Alatala yi a fala n xa, a naxa,

3 “Ε bata bu geyani ito rabilinni. Ε firifiri kεmεnna ma.”

4 A yi a fala n xa a n xa yamarini ito fi ε ma. Ε danguma nεn Seyiri bεxεni, ε ngaxakedenne

dɛnaxan yi, Esayu bɔnsɔnna. E gaxuma nɛn ε yɛɛ ra, koni ε xa a liga ε yeren ma,

⁵ ε nama yɛngɛn gidi e ma, bayo n mi sese soma ε yii fata e bɔxɔn na, hali san tidena. N bata Seyiri geyane fi Esayu ma.

⁶ Ε na donseen nun igen naxan tongo fɔ ε xa a saren fi nɛn gbetin na.

⁷ Alatala ε Ala bata barakan sa ε kɛwanli. A yi a jɔxɔ lu ε sigatiin xɔn ma ε yi tonbonni ito yi waxatin naxan yi. Nεε tonge naaninni ito bun ma, Alatala ε Ala nan yi ε xɔn. Sese mi dasaxi ε ma.

⁸ Nanara, en yi dangu en ngaxakedenne bɔxɔn dɛxɔn Esayu bɔnsɔnna naxanye dɔxi Seyiri bɔxɔni. En mɔn yi Araba kiraan suxu, naxan kelima Elati nun Esiyon-Gebere yi. Na xanbi ra, en yi en maxɛtɛ, en yi dangu Moyaba tonbon kiraan xɔn.

⁹ Alatala yi a fala n xa, a naxa, “Ε nama yɛngɛn gidi Moyaba kaane ma de! Ε nama e fen yɛngɛn na de, bayo n mi e bɔxɔ yo soma ε yii e konni. N bata Ari bɔxɔn fi Loti bɔnsɔnna ma.

¹⁰ Emi kaane nan yi Ari bɔxɔni nun. Siya sɛnbɛmaan nan yi ne ra. E yi wuya, e kuya alo Anaki bɔnsɔnna muxune.

¹¹ Muxuna nde yi e yatɛma Refa kaane nan na, alo Anaki bɔnsɔnna muxune, koni Moyaba kaane yi a falama e ma nɛn a ‘Emi kaane.’

¹² Xori kaane nan yi dɔxi Seyiri bɔxɔni a singeni. Koni Esayu bɔnsɔnna muxune yi e kedi, e yi e raxɔri. E tan yi dɔxɔ na yi, alo Isirayila kaane fan naxan liga na bɔxɔni Alatala dɛnaxan fi e ma.

¹³ Iki, ε keli, ε yi Serede xuden gidi.” Nayi, en yi na gidi.

14 Nεε tonge saxan nun solomasεεε nan dangu xabu en keli Kadese-Barineya yi, han en Serede xuden gidi waxatin naxan yi. Na lixi, yεngεsoon naxanye birin yi na na waxati danguxini nun, ne birin bata yi faxa alo Alatala a kolo e xa kii naxan yi.

15 Alatala yi keli e xili ma han e birin yi jan daaxadeni.

16 Na yεngεsone to jan yamaan yε, e faxa,

17 Alatala yi a fala n xa, a naxa,

18 “To, ε danguma nen Moyaba danna ra, siga Ari boxo ni.

19 E Amonine lima nen na. E nama yengen gidi e ma de! E nama e fen yengen na, bayo n mi e boxo yo soma ε yii. N na fixi Loti bōnsōnna nan ma.”

20 Na boxon fan yi yatexi Refa kaane gbeen nan na, bayo Refa kaane yi doxi na nun. Amonine yi a falama e ma nen a “Samisumi kaane.”

21 Siya senbemaan nan yi e ra, e yi wuya, e kuya alo Anaki bōnsōnna muxune. Koni Alatala yi e halagi Amoni kaane xon. Amoni kaane yi e kedi, e yi doxo e boxo ni.

22 Ala bata yi na fe sifan liga Esayu a diine xa naxanye yi doxi Seyiri boxo ni, a to yi Xori kaane halagima e xon. E e kedi nen e yi doxo e funfuni. E doxi menni han iki.

23 Awi kaane tan, naxanye yi doxi taane kui han Gasa, Kafatoro kaane nan ne halagi e to fa keli Kafatoro yi. E yi doxo e funfuni.

24 Ala yi a fala en xa, a naxa, “E ti kiraan xon, ε xa Arinon xuden gidi. A mato, n bata Xesibon manga Sixon, Amarin so ε yii, e nun a boxona. Iki, ε xa na tongo. E xa na yengen nakeli.

²⁵ To, n na ε yεεragaxun luma nεn dunu_{na} siyane birin yi. E na ε xinla mε, e xuruxurunma nεn gaxuni gbirigbiri!”

*Eyi Manga Sixɔn nɔ
Yatεne 21.21-30*

²⁶ N yi xεrane rasiga bɔ_{ne} xunbeli falane tideni Xεsibɔn manga Sixɔn xa, keli Kedemoti tonbonni. N naxa,

²⁷ “Nxu wama i ya bɔxɔni gidi feni. Nxu sigama kira gbeen nan tun xɔn. Nxu mi sigε kɔmenna ma, nxu mi sigε yiifanna ma.

²⁸ Nxu na donseen nun igen naxan tongo, nxu a birin saren fima nεn gbetin na. A lu nxu xa dangu nxu sanni i ya bɔxɔni.

²⁹ Esayu bɔnsɔnna naxanye dɔxi Seyiri bɔxɔni e nun Moyaba kaan naxanye dɔxi Ari bɔxɔni, ne bata yi nxu sago sa a nxu xa dangu e bɔxɔne yi. I fan xa n sago sa alogo nxu xa Yurudεn baan gidi, nxu yi so bɔxɔni Alatala nxɔ Ala dεnaxan fixi nxu ma.”

³⁰ Koni Xεsibɔn manga Sixɔn yi tondi nxu dangu feen ma a bɔxɔni, bayo Alatala ε Ala bata yi a xaxinla xɔdɔxɔ ayi. A yi a bɔ_{nen} balan alogo a xa a so ε yii alo a kii naxan yi to.

³¹ Alatala yi a fala n xa, a naxa, “A mato, n bata Sixɔn nun a bɔxɔn so ε yii. E xa sa na tongo ε gbeen na.”

³² Sixɔn nun a yamaan birin yi fa en yεngɛdeni Yahasi yi.

³³ Alatala en ma Ala yi Sixɔn so en yii, en yi a nɔ, e nun a diine nun a yamaan birin.

³⁴ En yi na taane birin suxu, en yi e birin kala. En mən yi xemene nun naxanle nun diine birin faxa. En mi muxu yo lu a nii ra.

³⁵ En mi sese tongo fə xuruseene nun se kenden naxanye yi na taane kui.

³⁶ Keli Aroyeri Arinon xuden de, e nun taan naxan na meremereni, siga han Galadi, taa yo mi no soto en ma. Alatala en ma Ala e birin so nen en yii.

³⁷ Koni e mi e masoxi Amonine boxon na, hanma Yaboko xuden de, hanma taan naxanye na geyane ma alo Alatala a yamari e ma kii naxan yi.

3

Eyi Basan yamanan masoto

Yatene 21.31-35

¹ En yi en maxete, en yi te Basan kiraan xon. Basan manga Ogo yi mini en yengedeni Edere yi, e nun a ganla birin.

² Alatala yi a fala n xa, a naxa, “I nama gaxu a yee ra, bayo n na soma i yii nen e nun a ganla birin e nun a boxona. I bata naxan liga Sixon na, Amorine mangana, naxan yi doxi Xesibon, i na nan ligama a fan na.”

³ Alatala en ma Ala yi Basan manga Ogo so en yii, e nun a ganla birin. En yi e birin faxa, muxu jeye yo mi lu.

⁴ Na waxatini, en yi a taane birin suxu. Na taa yo mi lu en mi denaxan suxu. Taa tonge sennin nan yi e ra naxanye yi Arigobi rabilinni Basan manga Ogo a mangayaan bun.

⁵ Na taane birin yi rabilinxi yin matexine nan na. E yi balanxi de wure daxine nan na. Banxide wuyaxi fan yi na naxanye mi yi rabilinxi yinne ra.

⁶ En yi na taane birin kala fefe, alo en na a liga Xesibon manga Sixon ma boxon na kii naxan yi. En yi xemene nun naxanle nun diine birin faxa taane birin yi.

⁷ En yi seene birin kala fo xuruseene nun se kendene, en naxanye tongo.

⁸ Na waxatini, en yi boxone birin tongo Yuruden sogeteden binni, e ba Amoline manga firinne yii, keli Arinon xudeni han Xerimon geyana.

⁹ Sidon kaane a falama na geyaan ma nen a “Siriyon.” Amoline tan naxa a “Seniri.”

¹⁰ En yi na taane birin tongo na fili yireni e nun Galadi boxona e nun Basan boxon birin, sa dexo Salaka nun Edere ra. Na taane birin yi Ogo a mangayaan nan bun Basan boxoni.

¹¹ Basan manga Ogo nan keden mi faxa Refa kaane ye. A wure saden mon Rabaha yi, Amoline manga taana. A kuyana, nongonna ye solo-manaanin, a yigbona nongonna ye naanin.

Galadi nun Basan boxo yitaxunna

Yatene 32.1-42

¹² Na waxatini, en yi na boxon tongo. Keli Aroyeri yi, sa dexo Arinon xude deen na e nun Galadi geyaan foxo kedenna e nun na taane, n yi na birin so Ruben nun Gadi bongsonna yii.

¹³ N yi Galadi foxo boden nun Basan manga Ogo boxon so Manase bongsonna foxo kedenna yii. Arigobi rabilinna boxon nun Basan boxon yi yatexi Refa kaane boxon nan na.

14 Manase a dii Yayiri yi Arigobi bəxən findi a gbeen na han Gesuri kaane nun Maka kaane bəxəne danne. E yi Yayiri xili sa Basan bəxən xun ma. Han iki e a falama Basan bəxən ma nən a “Yayiri taana.”

15 N yi Galadi so Makiri yii.

16 N yi Galadi fəxə kedenna so Ruben bənsənna nun Gadi bənsənna yii han Arinon xudena. Xude wunla nan na danna ra, sa dəxə Yaboko xuden na, Amonine bəxən danna.

17 N mən yi Araba bəxən fan so e yii naxan danna lanxi Yurudən baan ma keli Kinεrεti Darani, sa dəxə Araba Fəxə Ige Daraan na, Pisiga geyaan lanbanni, sogeteden binni.

18 Na waxatini n yi yamarini ito fi ε ma. N naxa, “Alatala ε Ala bata bəxəni ito fi ε ma alogo a xa findi ε gbeen na. Koni ε xεmε kəndene birin xa e yitən e siga e ngaxakedenne Isirayila kaane yεε ra yεngε sodeni.

19 ε naxanle nun ε diine nun ε xuruseene nan tun luma taane kui n naxan soxi ε yii. N na a kolon xuruse wuyaxi ε yii.

20 ε luma nən sofayani han Alatala ε Ala yi matabun fi ε ngaxakedenne fan ma. Alatala ε Ala bəxən fima e ma nən Yurudən kidi ma. Na waxatini, ε birin nəε xεtε nən ε gbee bəxəni n naxan soxi ε yii.”

21 Na waxatini, n yi yamarin so Yosuwe yii. N yi a fala a xa, n naxa, “I bata feene birin to i yεεn na Alatala ε Ala naxan ligaxi manga firinni itoe ra. Alatala na ligama nən yamanan birin na, i na dangu dənaxan yi.

22 I nama gaxu e yεε ra, bayo Alatala ε Ala nan e yengεma ε xa.”

Nabi Musa mi soma Kanan bəxəni

23 Na waxatini, n yi Alatala maxandi, n naxa,

24 “Marigina Alatala, i bata i ya fisamantenyaaan nun i senben yita i ya walikεen na. Ala gbete yo mi kore xənna ma hanma bəxən ma naxan nəe i ya wanle nun i ya kabanakone lige.

25 Yandi, tin n xa Yurudən baan gidi alogo n xa na bəxə fajin to naxan a kidi ma, e nun a geya yire fajina, e nun Liban bəxəna.”

26 Koni Alatala bata yi xələ n ma ε tan ma fe ra. A mi n xuiin namεxi. Alatala yi a fala n xa, a naxa, “A lu na ki, i nama fa feni ito fala n xa sənən.

27 Te Pisiga geyaan xuntagi, i yi sogegododen binna mato e nun kəmən fəxən binni, e nun yiifari fəxən binni, e nun sogeteden binni. I xa a mato i yete yεen na. Koni i xa a kolon a fajin na, i mi Yurudən baan gidima.

28 Yamarin fi Yosuwe ma, i limaniyaan nun senben fi a ma, bayo a tan nan tima yamaan yεε ra Yurudən baan gidideni. I bəxən naxan toma, a tan nan a ligama Isirayila yi na bəxən sətə e keε bəxən na.”

29 Nayi, en yi lu lanbanni Beti-Peyori yetagi.

4

Alaa sariyan suxu fena

1 Iki, Isirayila, ε tuli mati. Ε xa tənne nun sariyane suxu, n na ε xaranma naxanye ma iki, alogo ε xa siimayaan sətə, ε mən xa bəxən sətə Alatala ε benbane Ala naxan fixi ε ma.

² E nama sese sa n ma yamarin fari, n naxan falaxi ε xa. E mɔn nama sese ba a ra. E xa Alatala ε Ala yamarine suxu alo n na falama ε xa kii naxan yi.

³ E bata a to ε yeεne ra Alatala naxan ligaxi Baali-Peyori yi. Alatala ε Ala bata muxun birin faxa naxanye Baali suxuren batuxi Peyori yi.

⁴ Koni ε tan naxanye biraxi Alatala ε Ala fɔxɔ ra, ε birin mɔn ε nii ra han to.

⁵ E a kolon, n bata ε xaran tɔnne nun sariyane ma alo Alatala n ma Ala a yamarixi n ma kii naxan yi, alogo ε xa e suxu na bɔxɔni dɛnaxan findima ε gbeen na.

⁶ E xa e suxu ki fari, alogo a xa findi lɔnnin na ε xa, e nun xaxili fariin na siya gbetene yeε ra yi. Siya gbetene na sariyani itoe e fe mε, e a falama nεn, e naxa, “Siya gbeeni ito lɔnnixi, e xaxinla fan.”

⁷ Siyaan mundun ma ala masoxi a ra alo Alatala en ma Ala masoxi en na kii naxan yi, en na a maxandi waxatin naxan yi?

⁸ Siya gbeen mundun na alo en tan tɔnne nun sariya tinxinxine naxan yii alo n sariyan naxan soma ε yii to?

⁹ E a liga ε yeren ma ε siimayaan birin yi, ε yi ε yeε ratanga alogo ε nama jinan na feene xɔn ε naxanye toxi. Ne nama ba ε bɔɲeni. E xa ε diine xaran ne ma e nun e fan yixetene.

¹⁰ E miri na lɔxɔn ma ε ti Alatala ε Ala yetagi waxatin naxan yi Horebe geyaan ma. Na lɔxɔni Alatala yi a fala n xa, a naxa, “Yamaan birin xa malan n yetagi. N xa n ma sariyan fala e xa alogo e xa gaxu n yeε ra e dunuɲa yi gidini. E mɔn xa e diine fan xaran ne ma.”

11 E yi e maso e ti geyaan san bun. Tεεn bata yi geyaan birin suxu, te han kore. Dimin nun tutin nun kundaan yi godo.

12 Alatala yi falan ti e xa tεεn tagi. E yi a xuiin me falan tiye, koni e mi a gbndin to. E yi a xuiin nan tun mema.

13 A yi a layirin nali e ma, yamari fune, a naxanye yamarixi e ma a e xa e suxu. A yi ne seβε γεμε walaxa firinne ma.

14 Na waxatini, Alatala yi n yamari, a n xa e xaran tōnne nun sariyane ma, alogo e xa e suxu bōxōni naxan findima e gbeen na, e na Yurudēn baan gidi.

15 Alatala falan ti e xa waxatin naxan yi Horebe geyaan fari, tεεn tagi, e mi a gbndin to. Nayi, e xa e yeτε ratanga,

16 e nama findi fe kalane ra, e suxuren nafala sena nde sawuran na naxan nun xεmena hanma naxanla maliga,

17 hanma subena naxan bōxōn ma, hanma xōliin naxan kore,

18 hanma bubusena hanma yeXeene igeni.

19 E nama e yeε rate kore e sogen batu, hanma kikena, hanma sarene. Seen naxanye birin kore, e nama e yigodo ne xa, e nama e batu. Alatala e Ala nan ne soxi siyane birin yii naxanye dunuḡa yi.

20 Koni e tan, Alatala bata e ramini Misiran yamanani alo wuren bama sulun tεeni* kii naxan yi, alogo e xa findi a gbee yamaan na, alo e kii naxan yi to.

21 Alatala yi xōlō n ma e fe ra. A yi a kōlō, a n mi Yurudēn baan gidima, n so bōxō fajini ito yi

* 4:20: **Sulun tεen** mōn falama yirena nde yi fa fala **“Furu tεena.”**

Alatala ε Ala naxan fi ε ma ε keen na.

²² N tan, n faxama bəxəni ito nin. N mi Yuruden baan gidima. Koni ε tan a gidima nen, ε yi na bəxə faɲin tongo ε gbeen na.

²³ E a liga ε yeren ma alogo ε nama ɲinan Alatala ε Alaa layirin xən a naxan tongoxi ε xa. E nama se maliga suxure yo rafala Alatala ε Ala tənna saxi naxan na,

²⁴ bayo Alatala ε Ala xəxələn, a luxi nen alo tēen naxan halagin tima.

²⁵ E na diine nun mamandenne sətə waxatin naxan yi, ε na bu na bəxəni, xa ε kalan ti, ε suxuren nafala sena nde maligan na, ε fe ɲaxin liga Alatala ε Ala yetagi naxan a raxələma,

²⁶ koren nun bəxən nan en serene ra to, ε ɲanma nen bəxəni mafuren naxan findima ε gbeen na Yuruden kidima. E mi siimaya sətəma. E halagima nen.

²⁷ Alatala ε raxuyama ayi nen siya gbetene tagi. E xurunɲe ayi ne ye Alatala na ε xali denaxan yi.

²⁸ E suxurene batuma nen menni, muxune naxanye rafalama wudin na, hanma gemen na, suxuren naxanye mi nəe seen toε, e mi fe mema, e mi e dege ma, e mi se xirin mema.

²⁹ E fama nen Alatala ε Ala fendeni menni. E mən a toma nen, xa ε a fen ε bəɲen birin na e nun ε niin birin yi.

³⁰ E tərəma waxatin naxan yi, na feene birin ε lima nen. Na waxatini ε xetema nen Alatala ε Ala ma, ε yi a xuiin name.

³¹ Bayo Alatala ε Ala, Ala na a ra naxan kininkinin, naxan mi ε rabeɲinma, naxan mi ε halagima. A mi ɲinanɲe layirin xən, a a kələ naxan ma ε benbane xa.

32 $\text{\textcircled{E}}$ miri fe fonne ma naxanye bata dangu, e nun naxanye bata liga xabu Ala Adama daxi bəxən fari waxatin naxan yi. $\text{\textcircled{E}}$ miri bəxən yiren birin ma. Fe gbete bata liga naxan gbo ito xa ba? $\text{\textcircled{E}}$ bata na jəxənnə mε ba?

33 Siya gbete na ba naxan bata Ala fala xuiin mε tēn tagi, a mən yi lu a nii ra alo ε tan?

34 Ala mundun bata siyana nde ba siya gbete yii misaale nun taxamasenne nun kabanakone nun yengene nun senbe gbeen nun nən nun fe magaxuxine xən, alo Alatala ε Ala feen naxanye birin liga ε xa Misiran yamanani ε ye xəri?

35 Na bata fixa ε xa alogo ε xa la a ra, a Alatala keden peen nan Ala ra, gbete mi na fə a tan.

36 $\text{\textcircled{E}}$ bata a xuiin name keli kore alogo a xa ε maxuru. A tē gbeen yita ε ra bəxən ma, ε mən yi a xuiin name tēn tagi.

37 A ε benbane xanu nən, a yi e bənsənnə fan sugandi hali e dangu xanbini. Na nan a toxi a yi ε ramini senben na Misiran yamanani.

38 A yi siyane kedi ε xa naxanye senben yi gbo ε tan xa. A yi e bəxən so ε yii ε kēn na alo a kii naxan yi to.

39 $\text{\textcircled{E}}$ xa a kolon ε bəjeni to, a Alatala keden peen nan Ala ra kore xənnə ma e nun bəxən ma. Gbete mi na.

40 $\text{\textcircled{E}}$ xa a tənne nun a yamarine suxu, n naxanye soma ε yii to, alogo ε xa hērin sətə ε tan nun ε yixetene hali ε dangu xanbini, alogo ε xa siimaya xunkuyen sətə bəxəni Alatala ε Ala denaxan fima ε ma han habadan.

Marakisi taane

Yatene 35.6-34 nun Sariyane 19.1-13 nun Yosuwe

20.1-9

⁴¹ Nabi Musa yi taa saxan sugandi Yurudɛn sogeteden binni.

⁴² Ne yi findi marakisi taane ra faxa tiine xa naxanye e boden faxama koni e mi a rakelixi a ma, e mi a yitɔnxi xɔnnantenyani. Na kanna nɔma ludeni taani itoe nde keden yi nɛn alogo a niin xa ratanga gbeɛɲɔxɔyaan ma.

⁴³ Na taane ni i ra: Bɛsɛri taan naxan tonbonni fili yireni Rubɛn bɔnsɔnna konni, Ramoti taan naxan Galadi bɔxɔni, Gadi bɔnsɔnna konni, e nun Golan taan naxan Basan bɔxɔni Manase bɔnsɔnna konni.

Musaa kawandi baan firindena

⁴⁴ Alaa sariyan ni i ra, Nabi Musa naxan nali Isirayila kaane ma.

⁴⁵ Maxadi xuine nun tɔnne nun sariyane ni i ra, Nabi Musa naxan fala Isirayila kaane xa e yi minima Misiran yamanani waxatin naxan yi.

⁴⁶ E yi Yurudɛn kidima mɛrɛmɛrɛne yi Beti-Peyori yɛtagi, Manga Sixɔn ma bɔxɔn ma, Amorigine mangana, naxan yi dɔxi Xesibɔn yi. Nabi Musa nun Isirayila kaane yi a nɔ e yi minima Misiran bɔxɔni waxatin naxan yi.

⁴⁷ E yi a bɔxɔn tongo, e nun Ogo a bɔxɔna, Basan mangana. Amorigine manga firinne nan yi ne ra Yurudɛn kidima, a sogeteden binni.

⁴⁸ Na bɔxɔn danne ni i ra: Keli Aroyeri yi han Arinon xuden dɛ sa dɔxɔ Xerimon geyaan na, naxan xili Siyon,

⁴⁹ e nun Araba bɔxɔn birin Yurudɛn kidima a sogeteden binni, a sa dɔxɔ Fɔxɔ Ige Daraan na Pisiga geyaan san bun.

5

Yamari fune fe
Xəɾəyaan 20.1-17

¹ Nabi Musa yi Isirayila yamaan maxili, a yi a fala e xa, a naxa, “Isirayila kaane, ε tuli mati tɔnne nun sariyane ra, n naxanye falama ε xa to. ε xa e xaran, ε yi e suxu ki fajni.

² Alatala en ma Ala bata layirin tongo en xa Horebe geyaan ma.

³ Alatala nun en benbane xa mi layirini ito xidixi. A xidixi en tan nan birin tagi en tan naxan mɔn en nii ra to.

⁴ Alatala falan ti nɛn ε xa keli tɛɛn tagi geyaan ma yɛɛ nun yɛɛ.

⁵ Na waxatini n tan nan yi tima ε nun Alatala tagi alogo n xa Alatalaa falane rali ε ma, bayo ε yi gaxuxi tɛɛn yɛɛ ra. ε mi te geyaan fari.” A yi a fala, a naxa,

⁶ “Alatala nan n tan na i ya Ala naxan i raminixi konyiyani Misiran yi.”

Yamari singena

⁷ “I nama ala gbɛtɛ batu fɔ n tan.”

Yamari firindena

⁸ “I nama suxuren nafala hanma sena nde sawurana, seen naxan kore, naxan bɔxɔn ma hanma naxan igeni.

⁹ I nama i xinbi sin e xa. I nama e batu. Amasɔtɔ n tan, Alatala, i ya Ala, n xɔxɔlɔn. Naxanye na n napaxu, n ne hakɛne saranma e diine ra nɛn han mayixɛtɛ saxan hanma naanin.

¹⁰ Koni naxanye na n xanu, e n ma yamarine suxu, n hinanma ne ra nen han mayixete wuli keden.”

Yamari saxandena

¹¹ “I nama Alatala i ya Ala xinla fala fuuni, amasoto Alatala na kannaxankatama nen.”

Yamari naanindena

¹² “I xa Matabu Loxon binya, i yi a rasarijan alo Alatala i ya Ala a yamarixi i ma kii naxan yi.

¹³ I xa wali xii sennin bun ma, i yi i ya wanle birin ke.

¹⁴ Koni xii soloferede loxon, Alatala i ya Alaa Matabu Loxon nan na ra. I nama wali yo ke, i tan ba, i ya dii xemena ba, i ya dii temena ba, i ya konyin ba, i ya jingen ba, i ya sofanla ba, i ya xuruseen birin ba hanma hali xopen naxan i konni, alogo i ya walikene fan xa e matabu alo i tan.

¹⁵ I nama jinan a konyin nan yi i ra Misiran yi. Alatala i ya Ala yi i ramini konyiyani a senben nun non na. Na nan a toxi n na falaxi i xa, i xa Matabu Loxon binya.”

Yamari suulundena

¹⁶ “I baba nun i nga binya alo Alatala i ya Ala a yamarixi i ma kii naxan yi, alogo i xa siimaya xunkuyen nun herin soto boxoni Alatala i ya Ala naxan fima i ma.”

Yamari sennindena

¹⁷ “I nama faxan ti.”

Yamari soloferedena

¹⁸ “I nama yalunyaan liga.”

Yamari solomasexedena

¹⁹ “I nama mujan ti.”

Yamari solomanaanindena

²⁰ “I nama wule seren ba i adamadi boden xili ma.”

Yamari fudena

²¹ “I nama mila i bodena naxanla xon hanma a banxina hanma a xenna hanma a konyina hanma a pingena hanma a sofanla hanma i adamadi boden gbee seen naxan birin na.”

²² Alatala na feene nan falaxi ε birin malanxin yee xori, a xui yitexin na, geyaan fari, keli teen nun dimin nun kundani. A mi sese sa a fari. A yi e sebe walaxa gemε daxi firin ma, a yi e so n yii.

Xorɔyaan 20.18-21

²³ E xuini ito mexi waxatin naxan yi keli dimini teen tagi geyaan fari, ε nun ε mangane nun fonne yi fa n fema.

²⁴ E yi a fala n xa, ε naxa, “Alatala en ma Ala bata a noron yita en na e nun a gbona. En bata a xuiin name falan tiye teen tagi. Nxu bata a kolon to, a Ala nε falan tiye nen muxun na, na kanna mon yi lu a nii ra.

²⁵ Iki, nanfera en na en masoma faxan na? Teeni ito en faxama nen. Xa en mon en tuli mati Alatala en ma Ala xuiin na, en faxama nen.

²⁶ Adamadiin mundun luxi alo en tan naxan bata habadan Ala xuiin me falan tiye teen tagi, a mon yi lu a nii ra?

²⁷ I tan Musa, i maso Alatala en ma Ala ra, i yi i tuli mati a ra. A naxan falama, i xa na radangu nxu ma. Nxu nxu tuli matima i ra nen. Nxu mon yi a liga.”

28 Alatala yi ε falan mε, ε naxan falaxi n xa. A yi a fala n xa, a naxa, “N bata yamaan xuiin mε, e naxan falaxi i xa. Nɔndin na a ra.

29 A yi lan nun n yεεragaxun xa lu e bɔɣeni waxatin birin, e yi n ma yamarine suxu, alogo e tan nun e bɔnsɔnna xa hεrin sɔtɔ habadan!

30 Siga, i xa sa a fala e xa, a e xa so e bubune kui.

31 Koni i tan xa lu n fεma be. N xa n ma yamarine nun tɔnne nun sariyane birin fala i xa, i lan i xa e xaran naxanye ma, alogo e xa ne suxu e na so bɔxɔni n dεnaxan fima e ma.”

32 Alatala ε Ala naxan yamarixi ε ma, ε xa na liga ki fajɪ. Ε nama siga kɔmεn ma, ε nama siga yifanna ma.

33 Ε xa bira kirani ito nan fɔxɔ ra Alatala en ma Ala naxan yamarixi, alogo ε xa lu ε nii ra, ε sabati, ε siimaya xunkuyen sɔtɔ bɔxɔni ε dεnaxan sɔtɔma.

6

I xa Ala xanu

1 Yamarine nun tɔnne nun sariyane ni i ra, Alatala ε Ala naxan yamarixi n ma alogo n xa ε xaran e ma, alogo ε xa e suxu bɔxɔni ε Yurudεn gidima naxan sɔtɔdeni.

2 Ε xa gaxu Alatala en ma Ala yεε ra. Ε xa tɔnne nun yamarine birin suxu ε siimayaan birin yi, n naxanye soxi ε yii, ε tan, ε diine, e nun ε mamandenne, alogo ε xa siimaya xunkuyen sɔtɔ.

3 Isirayila kaane, ε xa ε tuli mati falani itoe ra ε yi e suxu ki fajɪ, alogo ε xa hεrin sɔtɔ, ε yi wuya ayi na bɔxɔni nɔnɔn nun kumin gbo dεnaxan yi, alo Alatala ε benbane Ala a falaxi ε xa kii naxan yi.

⁴ Isirayila kaane, ε tuli mati. Alatala en ma Ala keden peen na a ra.

⁵ I xa Alatala i ya Ala xanu i bəɲen birin na e nun i niin birin na e nun i sənben birin na.

⁶ N yamarini itoe naxan fixi i ma iki, e xa lu i bəɲeni.

⁷ I xa i ya diine xaran ne ma waxatin birin. I xa e fe fala i nɛma banxini, i nɛma sigatini, i nɛma i sɛ e nun i nɛma kelɛ.

⁸ I xa na falane xidi i yiin na, e nun i tigi ra alogo i nama ɲinan e xən.

⁹ I xa e sɛbɛ i ya banxin sɛnbɛtɛnne ma e nun dɛɛne ma.

¹⁰ Alatala ε Ala na ε xali bəxəni a dɛnaxan soma ε yii, alo a a kəɓ ε benbane Iburahima nun Isiyaga nun Yaxuba xa kii naxan yi, taa belebele tofajine dɛnaxan yi ε mi naxanye tixi,

¹¹ e nun banxi rafexine hɛrisigen sifan birin na ε mi naxanye fenxi, e nun xəɲinne ε mi naxanye gexi, e nun manpa bili langane nun oliwi bili langane ε mi naxanye sixi,

¹² ε na ε dɛge han ε yi wasa, ε nama ɲinan Alatala ε Ala xən de, naxan ε raminixi konyiyani Misiran yi.

¹³ ε xa Alatala binya ε Ala, ε yi a keden peen batu. ε xa ε kəɓ a tan nin.

¹⁴ ε nama ala gbɛtɛye batu de, ε rabilinna mux-une naxanye batuma,

¹⁵ bayo Alatala ε Ala naxan ε tagi, na xəxələn. Xa na mi a ra a xəlɔma nɛn ε ma, a mən yi ε faxa.

¹⁶ ε nama Alatala ε Ala mato bunbani de, alo ε naxan liga Masa yi.

¹⁷ Koni ε xa Alatala ε Alaa yamarine suxu ki fajni,

e nun a maxadi xuine e nun a tønne a naxanye yamarixi ε ma.

¹⁸ Ε xa tinxinyaan nun fe fajine liga Alatala yεε ra yi, alogo ε xa herin soto, ε yi boxo fajin soto Alatala a kolb naxan na ε benbane xa.

¹⁹ Ε ε yaxune kedima nen alo Alatala a fala kii naxan yi.

²⁰ Ε diine na ε maxodin waxatin naxan yi, e naxa, “Maxadi xuine nun tønne nun yamarini itoe bunna nanse ra, Alatala en ma Ala naxan yamarixi en ma?”

²¹ Ε e yabima nen, ε naxa, “Nxu yi findixi Firawonaa konyine nan na Misiran yamanani, koni Alatala yi nxu ramini Misiran yi a senben xon.

²² Alatala yi taxamasenne nun kabanako belebele magaxuxine liga nxu yεε xori Misiran kaane ra, e nun Firawona nun a denbayaan birin.

²³ A yi nxu ramini Misiran yi alogo a xa nxu xali boxoni, a a kolb denaxan ma fe ra en benbane xa, a a soma en yii.

²⁴ Alatala yi nxu yamari, a nxu xa sariyani itoe birin suxu nxu yi gaxu Alatala en ma Ala yεε ra alogo nxu xa herin soto waxatin birin, nxu yi siimaya fajin soto alo en kii naxan yi iki.

²⁵ Xa en yamarini itoe birin suxu ki faji Alatala en ma Ala naxanye yamarixi en ma, na findima en ma tinxinyaan nan na.”

7

Isirayila nun Kanan kaane fe

Xorayaan 34.11-16

¹ Alatala ε Ala na ε xali boxoni waxatin naxan yi, a denaxan fima ε ma, a siya solofere kedima nen:

Xitine nun Girigasane nun Amorine nun Kanan kaane nun Perisine nun Xiwine, e nun Yebusune, siya solofere naxanye wuya ε xa, e senben mən gbo ε xa.

² Alatala ε Ala na e lu ε sagoni waxatin naxan yi, ε yi e nə, ε xa e halagi fefe! Ε nama layiri yo xidi, ε mən nama kininkinin e ma.

³ Futun nama so ε tagi. Ε nama ε dii tεmεne fi e dii xεmεne ma. Ε nama naxanle fen e ye ε dii xεmεne naxanle ra.

⁴ Xa na mi a ra xəɲeni itoe ε diine ratantanma nən, e yi se gbεtεye batu, Alatala yi xəɓ ε ma, a yi ε halagi mafuren!

⁵ Ε xa ito nan liga e ra: Ε xa e saraxa gandene nun e kide gεmεne birin kala. Ε yi e Asera kide gbindonne sege, ε yi e suxurene birin gan.

⁶ Bayo ε bata findi yama rasariɲanxin na Alatala ε Ala xa. Alatala ε Ala bata ε tan nan sugandi bəxən siyane birin ye alogo ε xa findi a gbee yamaan na.

⁷ Alatala mi biraxi ε fəxə ra, a yi ε sugandi, bayo ε tan gbo yamaan birin xa. Ε tan yi xurun yamaan birin xa.

⁸ Koni Alatala ε tan nan xanuxi. A yi a layirin nakamali a naxan tongo, a a kəɓ naxan ma ε benbane xa. Na nan a toxi a ε ramini a senben na konyiyani. A yi ε xunba Firawona yii, Misiran mangana.

⁹ Nanara, ε xa a kolon, a Alatala ε Ala, a tan keden peen nan Ala ra. A tinxin. Naxanye na a xanu, e a yamarin suxu, a a layirin nakamalima ne xa nən a hinanni han mayixεtε wuli keden.

¹⁰ Naxanye na a xənnantenyaa, a ne fan saranna fima nən, a yi e halagi. Ala na xənnantenyaaan saranma nən keden na.

11 Nayi, i xa n ma yamarine nun tønne nun sariyane suxu ki fajni, n ni yamarixi naxan na to.

Sariyane 28.1-14

12 Xa i yamarini itoe ramε, i yi e suxu ki fajni, Alatala i ya Alaa layirin nakamalima i xa nen a hinanni, alo a a kɔlɔ i benbane xa kii naxan yi.

13 A i xanuma nen, a barakan sa i ya fe yi, a mɔn yi i wuya ayi. A barakan sama nen i ya dii barini e nun i ya xεεne bogiseene, maala nun manpa nenεn nun turena, e nun i ya ɲinge diin nun yεxεε diin naxanye xalin kuruni, na bɔxɔni, a a kɔlɔ naxan ma ε benbane xa, a a soma ε yii.

14 A ε barakama nen dangu siyane birin na. Dii baritaren mi luyε ε tagi, xεmεn ba, ɲaxanla ba, hali xuruseene.

15 Alatala ε ratangama nen furen sifan birin ma. A mi fitina fure yo ragide ε ma alo ε naxanye toxi Misiran yi. Koni a ne rasanbama muxune ma nen naxanye na ε xɔn.

16 ε lan nen ε xa muxune birin faxa, Alatala ε Ala naxanye soma ε yii. ε nama kininkinin e ma, ε mɔn nama e gbee alane batu, alogo e nama ε ratantan.

17 ε a mirima nen ε bɔɲeni, “Siyani itoe gbo en tan xa. Nxu tan e nɔɔn di?”

18 Koni, ε nama gaxu e yεε ra. Alatala ε Ala naxan ligaxi Firawona nun Misiran bɔxɔn birin na, na xa rabira ε ma.

19 ε bata fe xɔdεxεne to naxanye dɔxi e ra, e nun taxamasenne nun kabanakoon naxanye ligaxi. ε bata Alatala ε Ala senben nun nɔɔn to a ε ramini naxan na Misiran bɔxɔni. Alatala ε Ala na fe sifan ligama nen yamanane birin na ε gaxuxi naxanye yεε ra.

²⁰ Alatala ε Ala ε luma nen alo jurun naxanye ε yaxune kedima han hali naxanye e luxunxi ε ma, ne fan yi halagi.

²¹ Ε nama gaxu e yεε ra, bayo Alatala ε Ala nan ε tagi, a gbo, a magaxu.

²² Alatala ε Ala siyani itoe kedima nen ε yεε ra xunxuri yεεn ma, ε mi nδε e birin faxε sanja yi kedenni, alogo burunna subene nama wuya ayi, e ε tσrσ.

²³ Alatala ε Ala e soma nen ε yii. A yi e yifu han, e halagi.

²⁴ A e mangane soma nen ε yii, ε yi e xinle ralσ ayi dunuja yi. Muxu yo mi nδε tiyε ε kanke. Ε e birin halagima nen.

²⁵ Ε xa e ala sawurane gan. Ε nama mila xεmaan nun gbetin xσn naxan na suxurene ma. Ε nama ne tongo ε gbeen na alogo a nama findi luti ratixin na ε fan yεε ra. Amasσtσ se xσsixin nan na ra Alatala ε Ala yεε ra yi.

²⁶ Ε nama na suxure sifan naso ε banxine yi de, alogo ε fan nama halagi alo e tan. Ε xa ne rajaxu bayo e haramuxi.

8

Ε nama ninan Alatala xσn

¹ Ε xa yamarini itoe birin suxu n naxanye yamarima ε ma to alogo ε xa siimaya fajin sσtσ, ε yi wuya ayi. Ε yi na bσxσn sσtσ Alatala a kolσxi naxan ma fe ra, a a soma nen ε benbane yii.

² Ε ε miri sigati xunkuyen ma Alatala ε Ala naxan nagidi ε ma tonbonni jεε tonge naanin bun alogo a xa ε findi muxu yεε magodoxine ra. A mσn xa ε kejaan fεsεfεsε, alogo a xa a kolon feen naxan ε

səndəmɛni, xa ɛ a yamarine suxɛ, hanma xa ɛ mi e suxɛ.

³ A ɛ findi muxu yetɛ magodoxine ra nɛn, a yi ɛ rakamɛ. A mən yi Manna donseen* so ɛ yii, ɛ nun ɛ benbane mi yi donseen naxan kolon. Na birin alogo a xa a yita ɛ ra, a muxun mi balon donseen xan gbansan na, fɔ Alatala falan naxanye birin tima.

⁴ Nɛɛ tonge naaninni itoe bun, ɛ domane mi kalaxi, ɛ sanne mi kusinxi.

⁵ ɛ xa a kolon a Alatala ɛ Ala ɛ maxuruma nɛn alo diin fafe a maxuruma kii naxan yi.

⁶ ɛ xa Alatala ɛ Alaa yamarine birin suxu, ɛ bira a kirane fɔxɔ ra, ɛ mən yi gaxu a yɛɛ ra.

⁷ Alatala ɛ Ala ɛ xalima nɛn bɔxɔ fajini xudene nun darane dɛnaxan yi. Tigi ige gbeen minima na bɔxɔn lanbanne nun a geyane yi.

⁸ Murutun nun fundenna nun manpa binle† nun xɔdɛ binle nun girenada binle nun oliwi turene nun kumin gbo na bɔxɔni.

⁹ Burun mi janma na bɔxɔni, sese mi fa dasama ɛ ma. ɛ nɔɛ wuren bɛ nɛn gɛmɛni, wure gbeela fan yi sɔtɔ geyane yi.

¹⁰ ɛ na ɛ dɛge han ɛ yi lugo, ɛ xa barika bira Alatala ɛ Ala xa bɔxɔ fajini ito a fe ra.

¹¹ ɛ a liga ɛ yeren ma de! ɛ nama janan Alatala ɛ Ala xɔn, ɛ yi tondi a yamarine nun sariyane nun tɔnne suxɛ, n naxanye yamarima ɛ ma to.

¹² ɛ na ɛ dɛge han ɛ yi lugo, ɛ na banxi fajine ti, ɛ yi dɔxɔ mɛnni,

* **8:3: *Manna donsena*** a fe mato Xɔrɔyaan 16.13-15 nun 16.31 kui. † **8:8:** Wudi binla nde na yi, mɛn kaane naxanye sima, e yi naxanye bogi yitɔnma alo manpana e gbee kiini.

13 ε ɲingene nun siine nun yeχεεne na wuya ayi, ε gbetin nun ε χεmaan na gbo ayi, ε herisigen birin na gbo,

14 ε xa a liga ε yeren ma alogo ε nama waso han ε yi ɲinan Alatala ε Ala χɔn, naxan ε ramini konyiyani Misiran bɔχɔni.

15 A bata ε radangu tonbon gbee magaxuxin na, saɲi χɔlene nun tanle denaxan yi, igen mi bɔχɔn naxan yi. A yi igen namini fanyeni ε xa.

16 A yi Manna donseen so ε yii tonbonni ε benbane mi yi donseen naxan kolon, alogo a xa ε findi muxu yeε magodoxine ra, a yi ε keɲaan feεfeεε, a yi nɔ fe faɲi ligadeni ε xa.

17 E nama a miri, a ε herisigeni ito sɔtɔxi ε senben nun ε fangan nan χɔn.

18 E xaxili lu Alatala ε Ala χɔn, bayo a tan nan senbeni ito fima ε ma alogo ε xa na herisigen birin sɔtɔ. A a layirin nakamalima iki alo a a kɔlɔ ε benbane xa kii naxan yi.

19 Xa ε ɲinan Alatala ε Ala χɔn, xa ε bira ala gbeteɲe fɔχɔ ra, xa ε ε xinbi sin e xa, ε yi e batu, n xa a fala ε xa to, ε halagima nen.

20 E halagima nen alo Alatala siya gbeteɲe halagima e yeε ra kii naxan yi iki, bayo ε mi ε tuli matixi Alatala ε Ala a xuiin na.

9

Isirayila kaane Ala matandina

1 Isirayila kaane, ε tuli mati. Iki, ε Yuruden baan gidima nen. E siyane kedima nen naxanye gbo ε xa, e senben dangu ε ra. E yi e taane tongo naxanye yinne mate han kore.

² Mɛn kaane gbo, e kuya. Anaki bɔnsɔnna muxune nan ne ra, ε naxanye fe kolon. Ε bata a mε, muxune naxa, “Nde nɔε tiyε Anaki bɔnsɔnna kanke?”

³ Ε xa a kolon iki, a Alatala ε Ala nan tima ε yεε ra, alo tεεn naxan seen birin ganma. A tan nan e halagima, a e yarabima nεn ε xa. Ε yi e kedi, ε yi e ɲan mafuren alo Alatala ε Ala a fala ε xa kii naxan yi.

⁴ Alatala ε Ala na e kedi ε yεε ra waxatin naxan yi, ε nama ε yetε matɔxɔ fa fala, “Alatala n nafaxi be bɔxɔni ito masɔɔden ni bayo n tinxin.” Na mi a ra. Alatala siya gbεtεne kedima ε yεε ra e kεwali ɲaxine nan ma fe ra.

⁵ Ε nama a miri, a ε fama e bɔxɔn sɔɔdeni ε tinxinna nun ε lannayaan nan ma. Alatala siyani itoe kedima ε yεε ra e kεwali ɲaxine nan ma, alogo a xa a kɔɔ xuiin nakamali, a naxan fala ε benbane Iburahima nun Isiyaga nun Yaxuba xa.

⁶ Ε xa a kolon, a Alatala ε Ala mi bɔxɔ faɲini ito soxi ε yii ε gbeen na ε tinxinna xan ma fe ra. Amasɔɔ yama murutεxin nan ε ra.

⁷ Na feen xa rabira ε ma ε Alatala ε Ala raxɔɔ kii naxan yi tonbonni. Ε nama ɲinan na xɔn de! Xabu ε keli Misiran yi, han ε so be, ε yi murutεma Alatala ε Ala xili ma.

⁸ Ε Alatala raxɔɔ nεn Horebe geyaan fari han a yi wa ε faxa feni.

⁹ N to te geyaan fari alogo n xa walaxa gεmε daxine tongo naxan findixi layirin na en nun Alatala tagi, n yi yanyi tonge naanin nun kɔε tonge naanin ti geyaan fari, n mi donseen don, n mi igen fan min.

¹⁰ Alatala yi walaxa gεmε daxi firin so n yii, a naxan seβε a yeε yiin na. Alatala yamarin naxanye fala ε xa tεεn tagi ε yi malanxi waxatin naxan yi geyaan fari, ne birin yi seβεxi walaxane ma.

¹¹ Yanyi tonge naanin nun kœε tonge naanin to dεfe, Alatala yi walaxa gεmε daxi firinne so n yii a layirin na.

¹² Alatala yi a fala n xa, a naxa, “Keli, i xa godo mafuren bayo i yamaan naxan naminixi Misiran yi, e bata findi fe kalane ra. E bata kiraan fata, n na e yamarixi naxan na, e wure raxulunxin nafala suxuren na.”

¹³ Alatala mœn yi a fala n xa, a naxa, “N bata a to, a yama murutεxini ito ra.

¹⁴ I masiga n na alogo n xa e halagi, n xa e xinla ralœ ayi dunuƚa yi. N ni i tan nan bœnsœnna muxune findima siya gbeen na naxan senben gbo, e mœn wuya dangu siyani ito ra.”

¹⁵ N yi godo geyaan ma, tεεn yi naxan ma. Na layiri walaxa gεmε daxi firinne yi suxi n yii.

¹⁶ Na waxatini, n yi a to, a ε bata yulubin liga Alatala ε Ala ra. E bata wure raxulunxin nafala ƚinge sawuran na. E bata kiraan fata Alatala naxan yamari ε ma.

¹⁷ N yi walaxa gεmε daxi firinne tongo, n yi e woli ayi, e yi yibœ ε yeε xœri.

¹⁸ N mœn yi bira bœxœni Alatala yeεtagi, n lu na yanyi tonge naanin nun kœε tonge naanin. N mi donseen don, n mi igen fan min. N na birin liga ε yulubine nan ma fe ra, ε fe ƚaxin naxan nabaxi Alatala yeε ra yi, a xœlœ.

¹⁹ N yi gaxu Alatalaa xœlœn na bayo a xœlœxi ε ma han a yi wa ε halagi feni. Koni Alatala mœn yi n ma

maxandin name.

²⁰ Alatala bəjən yi texi Haruna ma han a yi wa a halagi feni, koni n mən yi Ala maxandi Haruna fan xa.

²¹ N mən yi jinge sawuran tongo ε naxan nafalaxi ε yulubine yi, n yi a woli tēni, n yi a yiwuru han a findi a fujin na. N yi na fujin woli xudeni naxan kelima geyaan fari.

²² E mən Alatala raxələ nən Tabera taan nun Masa nun Kibiroti-Hatawa yi.

²³ Alatala to ε xε keli Kadesi-Barineya yi, a yi a fala ε xa, a naxa, “E siga, ε xa bəxən tongo n naxan soxi ε yii.” Koni ε yi Alatala ε Alaa yamarin matandi. E mi la a ra, ε mən mi a xuiin name.

²⁴ Xabu n na ε kolon waxatin naxan yi, ε murutəxin na a ra Alatala xili ma.

²⁵ Alatala to wa ε faxa feni, n yi bira bəxəni a yetagi, n yi lu na yanyi tonge naanin nun kəe tonge naanin.

²⁶ N yi Alatala maxandi, n naxa, “Marigina Alatala, i nama i ya yamaan halagi i gbeen naxan na, i yamaan naxan xunba i fangan na, i naxan naminixi Misiran bəxəni i senben na.

²⁷ I jəxə lu i ya walikene xən ma, Iburahima nun Isiyaga nun Yaxuba. I xa dija yamani ito a xaxili xədəxən nun a fe jaxin nun a yulubin ma,

²⁸ alogo Misiran kaane nama a fala, e naxa, ‘Alatala mi nəxi e xalideni bəxəni a naxan ma fe falaxi e xa. A e rajaxuxi nən. A bata e ramini alogo a xa sa e faxa tonbonni.’

²⁹ Koni Ala, i ya yamaan nan e ra, i gbee yamana, i naxan namini i senben nun i ya nən xən.”

Alaa diyana
Xərəyaan 34.1-10

¹ Na xanbi, Alatala yi yamarin fi n ma, a naxa, “Walaxa γεμεν daxi firin nafala alo a singene. I mən xa wudi kankiraan nafala. I yi te n fəma geyaana fari.

² N mən xa yamarine σεβε naxanye yi walaxan bonne ma i naxanye kalaxi. I xa e sa na kankiraan nan kui.”

³ N yi kankiraan nafala kasiya wudin na. N yi walaxa γεμεε daxi firin fan nafala alo bonne. N yi te e ra geyaana fari.

⁴ Alatala yi σεβενλα ti walaxa nenəni itoe ma, alo naxan yi σεβεxi bonne ma, yamari fune, a naxan falaxi ε xa geyaana ma tən tagi ε yi malanxi waxatin naxan yi. Alatala yi e so n yii.

⁵ N yi godo geyaana fari, n yi walaxane sa kankiraan kui, n naxan nafalaxi. E yi lu na alo Alatala a yamari n ma kii naxan yi.

⁶ Isirayila kaane yi keli Yakani a diine xəpinne yireni, siga Mosera yi. Haruna faxa mənna nin, a yi maluxun na. A dii Eleyasari yi findi saraxaraliin na a funfuni.

⁷ Na xanbi ra, Isirayila kaane yi siga Gudugoda yi. E to keli Gudugoda yi, e yi siga Yotobata yi, xude wuyaxi yi bəxən naxan yi.

⁸ Na waxatini, Alatala yi wanla taxu Lewi bənsənna ra, a e xa findi Alatalaa Layiri Kankiraan maxali muxune ra.* E mən xa ti Alatala yetagi e a wanle κε. E yi duba yamaan xa Alatala xinli. Na nan ligama han to.

* **10:8: 10.8Layiri Kankirana** fe mən σεβεxi Xərəyaan 25.10-22 kui.

⁹ Nanara, Lewi bənsənnə muxune mi kεεn sətəxi e ngaxakedenne ye. Alatala nan luxi e xa alo e kεεna alo a a fala e xa kii naxan yi.

¹⁰ N lu nεn geyaan fari yanyi tonge naanin nun kəε tonge naanin alo n naxan liga a fəloni. Alatala mən yi n ma maxandin namε, bayo a mi ε faxa feen nagidixi.

¹¹ Alatala yi a fala n xa, a naxa, “Keli, i ti yamaan yeε ra. E xa so bəxəni n na n kəlxəxi naxan ma fe ra e benbane xa, a n na soma nεn e yii.”

Alaa xanuntenyana

¹² Iki, Isirayila kaane, Alatala ε Ala wama ε xa nanse liga? A wama nεn ε xa gaxu Alatala ε Ala yeε ra alogo ε xa sigan ti a kiraan xən, ε yi a xanu, ε yi wali Alatala ε Ala xa ε bəjεn birin na e nun ε niin birin na.

¹³ E mən xa Alatalaa yamarine nun tənne suxu ε Ala, n naxan soxi ε yii to alogo ε siimayaan xa fan.

¹⁴ Alatala ε Ala nan gbee kore xənnə birin na. E nun bəxə xənnə nun a yi seene birin.

¹⁵ Koni Alatala ε benbane nan xanu. Iki ε tan nan e bənsənnə ra, a ε tan nan sugandixi siyaan bonne ye, alo ε kii naxan yi to.

¹⁶ Nayi, ε xa ε bəjεne rasarijan, ε nama fa murutε sənən.

¹⁷ Bayo Alatala ε Ala nan alane Ala ra e nun mangane mangana, Ala naxan sənben gbo, a magaxu. A mi muxune rafisama e bode xa, a mi dimi yi seene rasuxuma kiti sadeni.

¹⁸ A tan nan kiridine nun kaɲa gilene xun mayengən na. Xəjεn nafan a ma, a donseen nun marabəri baan soma e yii.

19 E fan xa xəɲene rafan naxanye ε tagi bayo xəɲene nan yi ε tan fan na Misiran yi.

20 E xa gaxu Alatala ε Ala yεε ra, ε yi a batu. E xa kankan a ma, ε mən xa ε kəɓ a tan nan xili yi.

21 E xa a tan nan tantun. A tan nan ε Ala ra, naxan kabanakone nun fe magaxuxine ligaxi ε yεε xəri.

22 E benbane yi soma Misiran yi waxatin naxan yi, e mi yi danguxi muxu tonge solofere ra. Iki Alatala ε Ala bata ε rawuya ayi dangu sarene ra kore.

11

Alaa wanle Isirayila xa

1 E xa Alatala ε Ala xanu, ε yi a gelene nun tənne nun sariyane nun yamarine suxu waxatin birin.

2 E xa a kolon to, a ε diine mi a toxi, Alatala ε Ala ε maxuru kii naxan yi a gboon nun a sənben nun a nən nun

3 a kabanakone nun a wanle xən, a naxanye ligaxi Misiran bəxəni Firawona ra e nun a bəxən birin na.

4 E mən mi a toxi a naxan ligaxi Misiran sofa ganla ra, e nun e soone nun e yenge so wontorone. E mi a kolon Ala Gbala Baa igen sa sofane xun ma kii naxan yi, e yi ε sagatanma waxatin naxan yi. Alatala yi e birin nalə ayi habadan!

5 E diine mən mi a toxi a naxan ligaxi tonbonni benun ε xa be li.

6 E nun a naxan liga Datan nun Abirami ra, Eliyabi a dii xεmεne, Ruben bənsənna. Bəxən yi yibə Isirayila kaane birin yεε xəri, a yi a raxutu e nun e denbayane nun e bubune nun e fəxərabirane birin ma.

7 Ε tan nan fe gbeeni itoe to ε γεεν na Alatala naxanye ligaxi.

8 Nanara, ε xa yamarini itoe birin suxu, n naxanye yamarima ε ma to, alogo ε xa senben sɔtɔ ε yi bɔxɔni ito masɔtɔ Yuruden baan kidi ma, ε sigama denaxan yi.

9 Ε xa e suxu alogo ε xa siimaya xunkuyen sɔtɔ bɔxɔni Alatala a kɔlɔxi naxan ma fe ra ε benbane xa e nun e bɔnsɔnna, nɔnɔn nun kumin gbo denaxan yi.

10 Ε bɔxɔn naxan sɔtɔma a mi luxi alo Misiran bɔxɔna, ε kelixi denaxan yi. Menni, xεε biin na ɲan, fɔ ε xa igen maxali a ma nen ε sanni alo nakɔna.

11 Ε bɔxɔn naxan sɔtɔma Yuruden baan kidi ma, geya yiren nun lanban yiren na a ra. Tule igen nan sama a ma.

12 Bɔxɔn na a ra Alatala ε Ala a ɲɔxɔ luxi denaxan xɔn. A tan nan a xun matoma a ra, keli ɲεεν fɔlɔn na han a raɲanna.

Alaa layirina

13 Xa ε yamarini itoe suxu a faɲin na n naxanye yamarima ε ma to, xa ε Alatala ε Ala xanu, ε yi a batu ε bɔɲen birin na e nun ε niin birin na,

14 n tulen nafama nen ε bɔxɔn ma a waxatini, ɲεmεn nun sogefuren na, alogo ε xa herisigen sɔtɔ, murutuna, manpa nenεna, e nun turena.

15 N mɔn seXεn fan nasabatima nen ε bɔxɔni ε xuruseene balon na. Ε ε deɲema nen han ε wasa.

16 Ε a liga ε yeren ma alogo sese nama ε rakunfa, ε yi ε xun xεte, ε yi ε xinbi sin ala gbeteɲe bun, ε e batu.

17 Xa ε na liga, Alatala xɔlɔma nen ε ma han! A yi tulen dan alogo sansi yo nama fa sabati bɔxɔni

sɔnɔn, ε yi ɲan bɔxɔni ito yi mafuren Alatala naxan soma ε yii.

¹⁸ Ε xa falani itoe lu ε niini e nun ε bɔɲeni. Ε e xidi ε yiin na e nun ε tigi ra alogo ε nama ɲinan e xɔn.

¹⁹ Ε xa ε diine xaran ne ma, ε xa e fe fala ε nɛma dɔxi banxini, ε nɛma sigatini, ε nɛma saxi, ε nɛma kelima.

²⁰ Ε xa e seβε ε banxine senbetenne nun e dεene ma,

²¹ alogo Alatala a kɔlɔ bɔxɔn naxan ma fe ra, a a soma ε benbane yii nɛn, ε nun ε yixetene xa lu mɛnni, fanni kuyen mɔn bɔxɔn xun ma.

²² Xa ε yamarini itoe suxu ki fajɪ, n na ε yamarima naxanye ra, xa ε Alatala ε Ala xanu, xa ε sigan ti a kirane xɔn, xa ε kankan a ma,

²³ nayi Alatala siyani itoe birin kedima nɛn ε yεε ra. Ε yi siyani itoe bɔxɔn findi ε gbeen na, hali e maxɔdɔxɔ ε xa, e senben gbo ε xa.

²⁴ Ε na ε sanna ti denaxan birin yi, na findima ε gbeen nan na. Ε bɔxɔn danna kelima nɛn tonbonni sa dɔxɔ Liban bɔxɔn na, keli Efirati baan na sa dɔxɔ fɔxɔ igen na sogegododen binni.

²⁵ Muxu yo mi tiyε ε yεε ra. Ε na siga dεdε yi, Alatala ε Ala ε yεεragaxun sama nɛn mɛn kaane yi e kuisan, alo a a fala ε xa kii naxan yi.

²⁶ Ε a mato, n bata barakan nun dangan sa ε yetagi to.

²⁷ Xa ε Alatala ε Alaa yamarine suxu, n na ε yamarima naxanye ra to, ε barakan sɔtɔma nɛn.

²⁸ Koni xa ε mi Alatala ε Alaa yamarine suxu, xa ε kiraan fata n na ε yamarima naxan na to, ε bira ala gbetene fɔxɔ ra ε mi naxanye kolon, ε dangan nan sɔtɔma.

²⁹ Alatala ε Ala na ε xali bəxəni waxatin naxan yi a dənaxan soma ε yii, ε xa duba falani itoe ti Garisimi geyaan fari, ε yi danga falane ti Ebali geyaan fari.

³⁰ Na geyane nayi Yurudən kidi ma, sogegododen kiraan xanbi ra, Kanan kaane bəxəni, Araba yi, Giligali yetagi, More wudi gbeene dənaxan yi.

³¹ Ε Yurudən baan gidima iki, siga na bəxəni Alatala ε Ala dənaxan soma ε yii, a findi ε gbeen na, ε mən yi dəxə na.

³² Nanara, ε xa tənne nun yamarine birin suxu ki faɲi, n naxanye soma ε yii to.

12

Ala batu yire kedenna fe yi

¹ Ε xa tənni itoe nun yamarine suxu ki faɲi na bəxəni, Alatala ε benbane Ala dənaxan soma ε yii.

² Ε siyaan naxanye kedima, ε xa ne suxure batudene birin kala, geyane fari e nun fətənne bun.

³ Ε xa e saraxa gandene kala, ε yi e kide gεmεne yibə, ε yi e Asera kide gbindonne gan, ε yi e ala sawurane rabira, ε yi e xinle ɲan na yirene yi.

⁴ Ε nama Alatala ε Ala batu na kiini.

⁵ Koni ε xa Alatala fen yire kedenni, a na dənaxan sugandi ε bənsənne tagi, alogo a xa lu mənni, a xinla matəxəma dənaxan yi. Ε xa siga mənna nin,

⁶ ε yi ε saraxa gan daxine ba e nun ε saraxane nun ε yaganne nun ε kiseene nun ε dε tiin nakamali saraxane nun ε ɲenige ma saraxane, e nun ε xuruseene dii singene.

⁷ Ε xa ε saraxane don menni Alatala ε Ala yetagi, ε tan nun ε denbayane. Ε xa sewa herin na Alatala ε Ala naxan fixi ε ma.

⁸ Na bəxəni, ε nama Ala batu alo en naxan nabama iki, birin nun a rafan fe.

⁹ En na rabama bayo ε munma so ε matabu yireni singen, Alatala ε Ala denaxan fima ε ma.

¹⁰ Koni ε Yuruden baan gidima nen, ε yi dəxə na bəxəni Alatala denaxan soma ε yii. A ε ratangama nen ε yaxune birin ma naxanye ε rabilinni alogo ε xa dəxə bəje xunbenli.

¹¹ Alatala ε Ala yirena nde sugandima nen menni, a xinla matəxən denaxan yi. Ε xa fa ε kiseene ra menni n naxanye yamarixi ε ma: ε saraxa gan daxine, ε saraxane, ε yaganne, ε kiseene, e nun ε se fajin naxanye fima Ala ma de tiini.

¹² Ε sewa ma nen menni Alatala ε Ala yetagi, ε tan, ε diine, ε konyine, e nun Lewi bənsəna muxun naxanye ε konni bayo bəxən mi soma e yii e kee bəxən na.

¹³ Ε nama ε saraxa gan daxine ba ε waxən yirene yi de!

¹⁴ Ε xa e ba Alatala ε Alaa yire sugandixin nin Isirayila bənsən keden konni. N naxan birin yamarixi ε ma, ε xa na birin liga menni.

¹⁵ Koni i nəe nen suben don daxin faxe yiren birin yi, Alatala naxan fixi i ma, i na dəxə denaxan yi. Muxu saripənxin nun a saripəntaren nəe a donje nen, alo xənla hanma bolena.

¹⁶ Koni ε nama suben don e nun a wunla, ε xa a wunla bəxən alo igena.

17 E mi lan ε murutun hanma manpa nenεn hanma turen don ε konni naxan finde yaganna ra, hanma ε xuruseene dii singene hanma ε saraxan naxanye bama de tiin ma, hanma ε jεnige ma saraxane hanma ε kiseene.

18 E xa ne don Alatala ε Ala yetagi, a denaxan sugandima, ε tan nun ε diine nun ε konyine, e nun Lewi bεnsanna muxun naxanye ε konni. E xa sεwa herin na Alatala ε Ala yetagi, a naxan fixi ε ma.

19 E a liga ε yeren ma, ε nama jinan Lewine xεn ε nεma na bεxεni.

20 Alatala ε Ala na ε bεxεn nagbo ayi waxatin naxan yi, alo a falaxi ε xa kii naxan yi, xa suben xεnla ε suxu, ε xa na don alo ε wama a xεn kii naxan yi.

21 Xa ε dεxεden makuya Alatala ε Alaa yire sugandixin na, ε nεε xuruseene faxε nen Alatala naxanye fixi ε ma alo n na a yamarixi ε ma kii naxan yi. E nεε na subene donjε nen ε taane yi alo ε wama a xεn kii naxan yi.

22 Muxu sarijanxin nun a sarijantaren nεε a donjε nen alo xεnla hanma bolena.

23 Koni ε nama suben don e nun a wunla, bayo wunla luxi nen alo a niina. A mi lan ε xa suben nun a niin don.

24 E nama suben don e nun a wunla, ε xa a bεxεn alo igena.

25 E nama a don alogo ε xa herin sεtε, ε tan, e nun ε diine hali ε dangu xanbini. Amasεtε ε fe tinxinxine ligama Alatala yεε ra yi.

26 Koni naxan yo rasarijanxi Ala xa hanma i de ti naxan ma fe ra, a i a soma Ala yii nen, i xa ne xali Alatalaa yire sugandixini.

27 $\text{E xa } \varepsilon \text{ saraxa gan daxine ba Alatala } \varepsilon \text{ Alaa saraxa ganden fari, suben nun a wunla. } \text{E xa saraxa gb} \varepsilon \text{t} \varepsilon \text{ne wunla } \text{b} \varepsilon \text{x} \varepsilon \text{n Alatala } \varepsilon \text{ Ala a saraxa ganden fari, } \varepsilon \text{ yi a suben don.}$

28 $\text{E xa feni itoe birin name } \varepsilon \text{ yi e liga n naxanye yamarima } \varepsilon \text{ ma, alogo } \varepsilon \text{ xa } \text{h} \varepsilon \text{rin s} \varepsilon \text{t} \varepsilon, \varepsilon \text{ tan nun } \varepsilon \text{ diine hali } \varepsilon \text{ dangu xanbini, han habadan. Amas} \varepsilon \text{t} \varepsilon \text{ fe fanin na a ra naxan nafan Alatala } \varepsilon \text{ Ala ma.}$

29 $\text{Alatala } \varepsilon \text{ Ala na siyane halagi } \varepsilon \text{ y} \varepsilon \varepsilon \text{ ra, } \varepsilon \text{ naxanye } \text{b} \varepsilon \text{x} \varepsilon \text{n mas} \varepsilon \text{t} \varepsilon \text{ma, } \varepsilon \text{ na } \text{d} \varepsilon \text{x} \varepsilon \text{ e } \text{b} \varepsilon \text{x} \varepsilon \text{ni,}$

30 $\varepsilon \text{ xa } \varepsilon \text{ y} \varepsilon \varepsilon \text{ ratanga e fe } \text{p} \varepsilon \text{x} \varepsilon \text{ ligan ma e halagi xanbini. } \text{E nama e alane feen max} \varepsilon \text{din, } \varepsilon \text{ naxa, "Siyani itoe yi e alane batuma di? En fan xa na nan liga."}$

31 $\text{E nama na fe sifan liga Alatala } \varepsilon \text{ Ala ra, bayo e yi fe } \text{x} \varepsilon \text{sixin sifan birin ligama e alane xa naxanye rapaxu Alatala ma. } \text{E yi e dii x} \varepsilon \text{m} \varepsilon \text{ne nun dii t} \varepsilon \text{m} \varepsilon \text{ne nan ganma e suxurene kideni.}$

13

Suxure batuna

1 $\text{E xa feni itoe birin liga n naxanye yamarima } \varepsilon \text{ ma. } \text{E nama sese ba a ra, } \varepsilon \text{ m} \varepsilon \text{n nama sese sa a fari.}$

2 $\text{Xa nabina nde hanma sayibana nde keli } \varepsilon \text{ tagi, a yi taxamasenna hanma kabanako fe famat} \varepsilon \text{n fala } \varepsilon \text{ xa,}$

3 $\text{na yi rakamali, a m} \varepsilon \text{n yi a fala } \varepsilon \text{ xa, a naxa, "En bira suxurene batu feen f} \varepsilon \text{x} \varepsilon \text{ ra,}" \varepsilon \text{ tan mi alan naxanye kolon,}$

4 $\varepsilon \text{ nama } \varepsilon \text{ tuli mati na nabiin na hanma na sayibana. Alatala } \varepsilon \text{ Ala nan } \varepsilon \text{ k} \varepsilon \text{p} \varepsilon \text{aan f} \varepsilon \text{s} \varepsilon \text{f} \varepsilon \text{s} \varepsilon \text{ma alogo a xa a kolon xa } \varepsilon \text{ a xanuxi } \varepsilon \text{ b} \varepsilon \text{p} \varepsilon \text{n birin na e nun } \varepsilon \text{ niin birin yi.}$

⁵ E xa bira Alatala ε Ala nan keden fɔxɔ ra, ε yi gaxu a yεε ra. E yi a yamarine nun a falane suxu, ε yi a keden peen batu, ε yi kankan a ma.

⁶ Koni ε xa nabiin hanma sayiban tan faxa, bayo a yi wama ε ramurutε feni Alatala ε Ala xili ma naxan ε ramixi Misiran yi a ε xunba konyiyani. A bata kata a xa ε ba kiraan xɔn Alatala ε yamarixi naxan na. Fɔ ε xa fe ɲaxin birin ba ε tagi.

⁷ I ngaxakedenna hanma i ya diina hanma i ya ɲaxanla i naxan xanuxi hanma i lanfaan naxan nafan i ma alo i yetena, xa na nde i rakunfa wundoni alogo ε xa alana nde batu, i mi naxan kolon, ε benbane fan mi yi naxan kolon,

⁸ ε rabilinna siyana ndee suxurena, naxanye makuya ε ra hanma naxanye maso, keli bɔxɔn danna boden ma sa ti boden na,

⁹ i nama tiɲ a falan ma. I nama i tuli mati a ra. I nama kininkinin a ma. I nama a ratanga. I nama a luxun.

¹⁰ I xa na kanna faxa, i tan nan singe xa a gɔlɔn gɛmɛn na, yamaan fan yi a magɔlɔn.

¹¹ E xa a magɔlɔn han a yi faxa, bayo a bata kata a xa i raxεε Alatala i ya Ala fɔxɔ ra naxan i ramixi konyiyani Misiran bɔxɔni.

¹² Isirayila kaane birin na feen mɛma nɛn, e yi gaxu. Nayi, na fe ɲaxi sifan mi fa ligama ε tagi sɔnɔn.

¹³ Xa ε falana nde mε taana nde a fe ra, Alatala ε Ala dɛnaxan soma ε yii,

¹⁴ fa fala muxu ɲaxina nde bata keli mɛnni naxan a falama bonne xa, a naxa, “En xa suxurena ndee batu, ε mi naxanye kolon,”

¹⁵ nayi ε xa na feen xɔnfen ki faɲi ε yi ɲɔndin fen.

Ɛ xa a kolon xa na fe ɲaxin ligaxi ɛ tagi.

¹⁶ Ɛ xa na taa kaane birin faxa silanfanna ra.* Ɛ xa na taan nun a muxune nun a xuruseene birin naɲəri.

¹⁷ Ɛ xa e heɾisigeɳ birin malan taa tagini, ɛ tɛɛn sa a ra, ɛ taan birin gan Alatala ɛ Ala yetagi. Na findima bɔxɔ rabeɲinxin nan na habadan. A mi fa tima sɔnɔn.

¹⁸ Ɛ nama na sena ndee findi ɛ gbeen na ɛ naxanye ganma alogo Alatala nama xɔɔ ɛ ma. A kininkininma ɛ ma nɛn, a yi ɛ rawuya ayi alo a a kɔɔ kii naxan yi ɛ benbane xa.

¹⁹ Na ma, ɛ xa Alatala ɛ Ala xuiin name, ɛ yi a yamarine suxu, n naxanye yamarima ɛ ma to, ɛ yi fe tinxinxin liga Alatala ɛ Ala yeɛ ra yi.

14

Namun natɔnxine

¹ Alatala ɛ Alaa diine nan ɛ tan na. Xa sayaan ti, ɛ nama ɛ yetɛ maxaba. Ɛ nama ɛ xunna dɛ bi.

² Yama rasariɲanxin nan ɛ tan na Alatala ɛ Ala xa. A ɛ tan nan sugandixi bɔxɔn siyane birin tagi, a ɛ xa findi a gbeen na.

Sube radaxaxine

Saraxaraline 11.1-23

³ Ɛ nama se xɔsixi yo don.

⁴ Subene ni i ra, ɛ nɔɛ naxanye donɲɛ: ɲingen nun yeɲɛɛn nun siin

⁵ nun xɛnla nun tɔkɛn nun bolen nun geya ma siin nun wonden nun yaleen e nun burunna yeɲɛɛna.

* **13:16: Silanfanna:** Sofane yengɛso dɛgɛmana.

⁶ Sube toro kanna naxan toro bəxi ɲaxi ra, a mən donseen laxunma, ε nəε ne donɲε nən.

⁷ Koni na subene tagi, naxanye toro bəxi ɲaxi ra, hanma naxanye donseen laxunma, ndee e ye ε nama ne don alo ɲəgəmɛna hanma ɲerena hanma fanyerasina. E findixi sube haramuxine nan na ε xa, bayo e donseen laxunma, koni e toro mi bəxi ɲaxi ra.

⁸ Xəsən toron bəxi, koni a mi donse laxunma, a haramuxin na a ra ε tan xa. E nama na suben don, ε mən nama ε yiin din a faxaxin na.

⁹ Niimaseen naxanye igeni, ε lan ε xa xali yeXεne don naxanye e bama.

¹⁰ Koni naxanye mi e bama, e xali mi e ma, ε nama ne don. E mi sariɲan ε xa.

¹¹ E nəε xəli radaxaxine birin donɲε nən.

¹² Koni ε nama itoe don: singbinna nun dugana e nun xəlimgan

¹³ nun bangaan nun segeɲ siyaan birin,

¹⁴ e nun xaxaan siyaan birin

¹⁵ nun dangaranfulen nun kutunxunban nun fəxə ige ma xəlina, e nun təxədi tongon siyaan birin,

¹⁶ e nun kunkutunna nun fətənbunsamuran nun toxoroon

¹⁷ nun yeXε suxu kankon nun kankanna nun ɲinɲaxan

¹⁸ nun yaya xənla nun sari xənla siyaan birin, e nun sarasima xənla nun tuyɛna.

¹⁹ Niimase xunxuri gabute kanna birin haramuxin na a ra ε xa. E nama e don.

²⁰ Koni ε nəε niimase xunxuri gabute kanna ndee donɲε nən naxanye radaxaxi.

21 Ɛ nama suben don naxan faxaxi a yete ma. Ɛ nɔe a soe xɔne yii nen naxan dɔxi e konni, a yi a don, hanma e a sara xɔne gbetene ma. Koni yama rasariɲanxin nan e tan na Alatala e Ala xa.

I nama sii diin ɲin a nga xiɲe igen na.

Yaganna fe

22 Ɛ na naxan birin sɔtɔ xeen ma, e xa na yaganna ba a ra ɲee yo ɲee.

23 Ɛ xa e murutun nun e manpa nenɛn nun e turen yaganna don Alatala e Ala yetagi a na denaxan sugandi a xinla matɔxɔden na alogo e xa gaxu Alatala e Ala yee ra waxatin birin.

24 Xa na yiren makuya i ra ɲaxi ra, xa Ala bata i baraka han i mi nɔe na yaganna maxale bayo Alatala a yire sugandixi makuya i ra a xinla matɔxɔma denaxan yi,

25 nayi i xa i ya yaganna masara gbetin na. I na gbetin xali Alatala i ya Ala yire sugandixini.

26 Mɛnni i xa na gbetin masara sena ndee ra naxan na i kenɛn, ɲingene hanma yexɛene hanma manpana, naxanye birin nafan i ma. Ɛ nun i ya denbayaan yi e dege Alatala e Ala yetagi, e yi sewa.

27 Ɛ nama ɲinan Lewi bɔnsɔnna muxune xɔn naxanye dɔxi e konne yi, bayo e mi kee bɔxɔn sɔtɔxi e gbeen na.

28 Ɔee saxan yo ɲee saxan e xa e yaganna birin namara e taane yi.

29 Lewi bɔnsɔnna muxune keɛn mi na naxanye xa e nun xɔneɛne nun kiridine nun kaɲa gilen naxanye e tagi, ne birin xa fa e degedeni han e yi lugo. Nayi, Alatala e Ala barakan sama nen e kewanle yi e naxanye birin ligama.

15

Xərəya jəna

Saraxaraline 25.8-38

¹ Jεε solofere yo jεε solofere ε xa dija donle ma.

² A xa liga ikiini: muxun naxanye birin bata e ngaxakedenna Isirayila kaana nde doli, e xa dija na donla ma. Ε nama ε ngaxakedenna Isirayila kaane karahan doli fi feen na bayo Alatalaa waxati saxin na a ra alogo yamaan yi dija donle ma.

³ Ε nəε xəjən tan karahanjε nən, a yi ε donla fi, koni ε naxan dolixi ε ngaxakedenna ma, ε xa dija na ma.

⁴ Anu, tərə muxun mi luma ε ye, bayo Alatala baraka gbeen sama nən ε fe yi na bəxəni Alatala ε Ala denaxan soma ε yii ε kεen na.

⁵ A na ligama nən xa ε Alatala ε Ala xuiin name ε yi a yamarine birin suxu ki fajı, n naxan falama ε xa to.

⁶ Alatala, ε Ala barakan sama nən ε fe yi alo a a fala ε xa kii naxan yi. Siya wuyaxine fama nən ε dolideni, koni ε tan mi donla tongoma. Ε nəən sətəma nən siya wuyaxine xun na, koni muxe mi nəən sətəma ε tan xun na.

⁷ Xa tərə muxuna nde i ngaxakedenne ye i konni Alatala i ya Ala denaxan fima i ma, i nama jənige jaxiyaan liga a ra, i tondi a dole.

⁸ A makoon naxan ma, i xa na doli a ma fon-isireyani.

⁹ I xa i yeε ratanga miriya jaxini ito ma, i naxa, “A gbee mi luxi jεε soloferen xa a li, yamaan dijama donle ma jεen naxan na.” I nama ye xədəxə ayi i ngaxakeden tərə muxune ma i tondi

seen soε e yii. Nayi, a a mawugama nεn Alatala xa i xili ma, i yi findi yulubi tongon na.

¹⁰ I xa a ki fonisireyani hali i mi nimisa i bɔɾɛni. Nayi, Alatala ε Ala barakan sama nεn ε kεwanle birin yi.

¹¹ Yiigelitɔɔn mi ɲanma ε yamanani habadan, nanara, n na a yamarixi ε ma ε xa hinan ε ngaxakedenne ra, tɔɔ muxun nun yiigelitɔɔn naxanye ε konni.

Konyine xɔɔya fena

Xɔɔyaan 21.2-6 nun Saraxaraline 25.38-55

¹² Xa ε ngaxakedenna Heburu xεmεna nde hanma ɲaxanla a yeεε mati ε ma konyin na, a walima nεn ε xa ɲεε sennin. A ɲεε soloferedeni ε xa a xɔɔya.

¹³ Koni ε nama a yii genla yiba.

¹⁴ Alatala, ε Ala seen naxanye birin fixi ε ma barakani alo yeεεεn nun siin nun murutuna, e nun manpana, ε xa a ki na nde yi.

¹⁵ ε nama ɲinan a konyine nan yi ε ra Misiran yi. Alatala ε Ala nan ε xunbaxi. Nanara, n yamarini ito soma ε yii to.

¹⁶ Xa i ya konyina a fala i xa, a a mi kelima i konni bayo ε nun i ya denbayaan nafan a ma, a a lan i konni,

¹⁷ nayi, i xa sɔxɔn seen tongo, i yi a tunla maso banxin dεε wudin na, i yi a tunla sɔxɔn. Nayi, a findima nεn i ya konyin na a siin birin yi. I na nan ligama i ya konyi gilεn fan na.

¹⁸ ε nama sunu konyin xɔɔya feen na. Amasɔtɔ a ɲεε sennin wanla tɔnɔn gbo dangu walikεεn

gbeen na dɔxɔ firin. Na ma, Alatala, ε Ala barakan sama nɛn ε kɛwanle birin yi.

Xuruseene dii singene fe

¹⁹ Ε jingen nun yɛxɛɛn nun siin dii xɛmɛ singene birin naxanye xalima, ne birin findima Alatala ε Ala nan gbee ra. Ε mi lan ε turaan nawali xa dii singen na a ra, hanma ε yɛxɛɛ diin xaben maxaba a ma xa dii singen na a ra.

²⁰ Nɛɛ yo jɛɛ ε tan nun ε denbayaan xa ne don Alatala ε Ala yɛtagi a yire sugandixini.

²¹ Xa fɛɛn xuruseen na, xa a yɛɛn kalaxi hanma a sanna, hanma fɛ gbɛtɛ, ε nama na ba saraxan na Alatala ε Ala xa.

²² Ε a donma ε konni nɛn, ε nun muxu sarijanxin nun muxu sarijantarene. E birin lan nɛn e xa a don alo ε xɛnla nun bolen donma kii naxan yi.

²³ Koni ε nama suben wunla don de! Ε xa a rabɔxɔn alo igena.

16

Halagi Tiin Dangu Lɔxɔn Sanla

Xɔrɔyaan 12.14-20 nun Saraxaraline 23.4-8 nun Yatɛne 28.16-25

¹ Abiba kiken na, ε xa Halagi Tiin Dangu Lɔxɔn Sanla raba Alatala ε Ala binya feen na, bayo Alatala, ε Ala ε ramini na kiken nan na Misiran yi kɔɛɛn na.

² Ε xa yɛxɛɛn hanma siin hanma jingen ba saraxan na Alatala ε Ala xa Halagi Tiin Dangu Lɔxɔn Sali lɔxɔni. Ε na saraxan bama Alatalaa yire sugandixini a xinla binyama denaxan yi.

³ Sali ləxəni, ε nama burun don buru rate seen* saxi naxan yi. E xa buru ratetaren don xii solofere naxan findixi sunun taxamaseri burun na. Na nan a rabirama ε ma a ε mafuraxin nan keli Misiran yi. Na ma, ε mi jinanjε ε mini ləxən xən ε siin birin yi Misiran bəxəni.

⁴ Na xii soloferen bun, a mi lan buru ratese yo xa to ε konne yi, ε bəxən birin yi. E saraxan naxan bama xii singe ləxən jinbanna ra, na sese nama lu han xətənni.

⁵ Na Halagi Tiin Dangu Ləxən Sanla saraxan mi lan a xa ba yiren birin yi, Alatala ε Ala naxan fima ε ma.

⁶ E a bama yire keden peen nin, Alatala ε Ala na dənaxan sugandi a xinla binyama dənaxan yi. Na saraxan bama jinbanna nan na sogen godo waxatini, ε mini waxatin naxan yi Misiran yi.

⁷ E suben jinma nən, ε yi a don na yireni Alatala ε Ala dənaxan sugandima. Na kuye yibani, ε yi siga ε konne yi.

⁸ E xa buru ratetaren don xii sennin. A xii soloferede ləxəni, ε malanna ti Alatala ε Ala xa. E nama wali yo kε na ləxəni.

Xunsagine sanla

Saraxaraline 23.15-22 nun Yatεne 28.26-31

⁹ E na murutu xaban fəlb, ε xa xunsagi solofere tεnge,

¹⁰ ε yi Xunsagine Sanla raba Alatala ε Ala xa. E yi jεnige ma saraxan ba naxan na lan herisigen yatən ma Alatala ε Ala naxan fixi ε ma.

¹¹ E sεwama nən Alatala ε Ala ra na yireni a dənaxan sugandima a xinla binyan dənaxan yi,

* **16:3: burun nate sena:** Lebenna na a ra naxan burun nag-boma ayi.

ε tan nun ε diine nun ε konyine, e nun Lewi bənsəna muxun naxanye ε konni e nun xəɲene nun kiridine nun kaɲa gilene.

12 Ε nama ɲinan a konyine nan yi ε ra Misiran yi. Ε xa yamarini itoe suxu ki faɲi.

Bubu Kui Sanla

Saraxaraline 23.33-43 nun Yatene 29.12-39

13 Ε na yelin ε sansine bənbədeni lonne ma ε yi e malan, ε yi ε wudi bogi igene fan ba, ε xa Bubu Kui Sanla raba xii solofere.

14 Ε xa sɛwa na sanli, ε tan nun ε diine nun ε konyine nun Lewi bənsəna muxune nun xəɲene nun kiridine nun kaɲa gilen naxanye ε konni.

15 Ε sanli ito rabama nɛn xii solofere Alatala ε Ala xa, a na dɛnaxan sugandi. Amasətɔ Alatala ε Ala barakan sama nɛn ε se xaban nun ε wanla birin yi. Ε yi sɛwa han!

16 Νεε yo ɲεε, Isirayila xɛmɛne birin xa ti Alatala ε Ala yetagi sanɲa ma saxan a na dɛnaxan sugandi: Buru Tetaren Sanla nun Xunsagine sanla nun Bubu Kui Sanla. Ε mi lan ε xa siga Alatala yetagi ε yii genla ra.

17 Ε birin xa fa a kiseen na ε nɔɛ naxan na, naxan na lan hɛrisigen ma Alatala ε Ala naxan fixi ε ma.

Sariyan sa kiina

18 Taane birin kui, Alatala ε Ala dɛnaxan fima ε ma, bənsən yo bənsən, ε xa kitisane sugandi, e yamaan makiti tinxinni.

19 Ε nama kitin sa tɔɲɛgeni de! Ε mɔn nama muxune rafisa e bode xa. Ε nama dimi yi seene rasuxu mayifuni, bayo kiseene nɔɛ fe kolonna yeene raxiyɛ nɛn, a tinxin muxuna falane yifu.

²⁰ Ε lu tinxinna fəxə ra, alogo ε xa siimaya fajin sətə, ε mən yi nə bəxən sətε Alatala ε Ala denaxan fima ε ma.

Suxure batuna fe

²¹ Ε nama Asera kide gbindonna ti saraxa ganden dεxən ma, ε naxan nafala Alatala ε Ala xa.

²² Ε nama suxure gεmεn ti, bayo Alatala ε Ala na fe sifan napaxuxi.

17

Sariyana saraxana fe yi

¹ Ε nama jingen hanma yεxεεn ba saraxan na Alatala ε Ala xa, fe naxan na, hanma naxan madənxı, bayo Alatala ε Ala na fe sifan napaxuxi.

² Xa xεmεna nde hanma jaxanla nde dəxi ε taana nde yi Alatala ε Ala naxan fima ε ma, a fa fe jaxin liga naxan mi rafan Alatala ε Ala ma, nayi, a bata Alaa layirin matandi.

³ Xa a mi n ma yamarin suxu, a ala gbεtεne batu, hanma sogena hanma kikenana hanma sarene,

⁴ ε yi na mε, ε xa a feen xənfεn ki fajı. Ε na a kolon na fe jaxin bata liga Isirayıla yi,

⁵ a na findi xεmεn na hanma jaxanla, ε xa na kannana xali taan so dεεn na, ε yi a magələn han a faxa.

⁶ Muxun naxan lan a xa faxa, a mi faxε singen fə muxu firin hanma saxan na sereyaan ba. A mi lan a xa faxa sereya kedenna gbansanna xuiin ma.

⁷ Naxanye sereyaan baxi, ne nan singe xa gεmεn woli a ma a faxa feen na. Yama dənxeen fan yi a magələn. Ε fe jaxin janma ε tagi na kiini nεn.

Kitine fe

⁸ Xa faxa kitin bata fa hanma matandina hanma maxɔlɔna naxan findixi kiti xɔdɛxɛn na ε taani, ε xa siga na yireni Alatala ε Ala dɛnaxan sugandima.

⁹ Ε sigama Lewi bɔnsɔnna muxune nan fɛma, saraxaraline, e nun kitisaan naxan dɔxi na waxatini, ε a yɛba e xa. Nayi, e a falama nɛn ε xa, a lan kitin xa sa kii naxan yi.

¹⁰ E na naxan fala ε xa na yireni Alatala ε Ala dɛnaxan sugandima, ε kitin bolonma na nan ma. E na naxan fala ε xa, ε xa na suxu ki faɲi.

¹¹ E na sariyan naxan birin fala ε xa, ε xa na liga. Ε nama fata a ma yiifanna ma, hanma kɔmɛnna ma.

¹² Xa muxuna nde waso, a mi a tuli mati saraxaraliin na naxan bata dɔxɔ Alatala ε Alaa wanla xun na hanma kitisana, na kanna lanma nɛn a xa faxa. Ε fe ɲaxin ɲanma na kii nin Isirayila yi.

¹³ Yamaan na na feen mɛ, e gaxuma nɛn e wason yiba.

Mangayana

¹⁴ Ε na so bɔxɔni waxatin naxan yi, Alatala ε Ala dɛnaxan fima ε ma, ε na dɔxɔ na, yanyina nde ε a mirima nɛn, a ε fan xa ε gbee mangan sɔtɔ alo ε rabilinna siyane.

¹⁵ Alatala ε Ala na muxun naxan sugandi, na nan findima ε mangan na. Ε nama tin xɔɲɛn xa findi ε mangan na, naxan mi findixi ε ngaxakeden Isirayila kaana nde ra.

¹⁶ A mi lan ε mangan xa soo wuyaxi sɔtɔ. A mi lan a xa muxune rasiga Misiran yi soone saradeni, bayo Alatala a falaxi nɛn ε xa, a ε nama siga na bɔxɔni sɔnɔn.

17 A mi lan a yi ɲaxalan wuyaxi dɔxɔ. Na feene nan a bɔɲɛn naxɛtɛma Ala fɔxɔ ra. A mi lan a yi gbeti gbeen nun xɛma wuyaxi sɔtɔ.

18 Mangan na dɔxɔ a manga gbɛdɛni waxatin naxan yi, sariya kitabun naxan namaraxi Lewine yii, saraxaraline, a xa na sɛbɛ a yɛtɛ xa.

19 Na kitabun luma nɛn a dɛxɔn. A xa a xaran lɔxɔn birin a siimayani, alogo a xa gaxu Alatala a Ala yɛɛ ra, a mɔn yi nɔ a sariyan nun a tɔnne suxudeni naxanye sɛbɛxi a kui.

20 Na nan a ligama, a mi a yɛtɛ rafisama a ngaxakedenne xa, a fata sariyan ma yiifanna ma hanma kɔmɛnna ma. Nayi, a mangaya xunkuyen sɔtɔma nɛn, a tan nun a diine Isirayila yamaan tagi.

18

Saraxaraline wanla

1 Saraxaraline, Lewi bɔnsɔnna muxune, ne mi bɔxɔ yitaxun daxin sɔtɔma e kɛɛn na alo Isirayila muxu gbɛtɛye. E baloma saraxane nan na naxan nalima Alatala ma tɛɛn na. Na nan findixi e kɛɛn na.

2 E mi kɛɛ sɔtɔma e ngaxakedenne tagi. Alatala nan findima e kɛɛn na alo a a fala e xa kii naxan yi.

3 Isirayila kaane na fa ɲingen na hanma yɛxɛɛna saraxa badeni, ito nan findima Lewi kaa saraxaraline gbeen na: suben balaxana, a gbɛgbɛna, e nun a buru subene.

4 E mɔn xa ɛ bogise singe saraxane so e yii: murutuna, manpa nɛnɛna, turena, e nun ɛ yɛxɛɛ xaben naxan singe maxabaxi.

⁵ Alatala ε Ala Lewi bənsənnə nan sugandixi bənsənnə birin tagi alogo e tan nun e diine xa wali Alatala xinla binyadeni waxatin birin.

⁶ Xa Lewi bənsənnə muxuna nde keli Isirayila taana nde yi a dəxi dənaxan yi, a siga na yireni Alatala dənaxan sugandima,

⁷ mēnni, a lanma a xa wali Alatala a Ala xinla a fe ra, a ngaxakeden Lewine dəxən naxanye walima Alatala yətagi.

⁸ A lan nən a yi balon sətə alo saraxaraliin bonne, hali a to a yii seene matixi, a gbeti sətə.

Yiimatone nun kəramuxune fe

⁹ E na so bəxəni Alatala ε Ala dənaxan fima ε ma, ε nama so kəwali xəsixine yi mən kaane naxanye ligama.

¹⁰ Muxun nama lu ε yε naxan a diin ganma saraxan na hanma yiimatona hanma koron bənbəna hanma seri kanna hanma kəramuxuna,

¹¹ hanma tirin tiina hanma naxan barinne maxədinma hanma jinan kanne, hanma barin kiine.

¹² Na muxu sifan mi rafan Alatala ε Ala ma. Alatala ε Ala siyani itoe kedima nən ε yεε ra na kəwali xəsixine fe ra.

¹³ E kəwanle xa kamali Alatala ε Ala yεε ra yi.

¹⁴ E siyaan naxanye kedima, ne biraxi yiima-ton nun koron bənbən xuiin nan fəxə ra, koni Alatala ε Ala mi tinjε ε tan yi na liga.

Ala nabine rafama nən

¹⁵ Alatala ε Ala nabina nde raminima nən ε yε naxan luma alo n tan. E xa ε tuli mati a ra.

¹⁶ E naxan maxədin Alatala ε Ala ma, ε yi malanxi ləxən naxan yi Horebe geyaan fari. E yi

a fala, ε naxa, “N mi waxi Alatala n ma Ala xuiin name feni sɔnɔn. N mi waxi tεε gbeeni ito fan to feni sɔnɔn alogo n nama faxa.”

¹⁷ Alatala yi a fala n xa, a naxa, “E naxan falaxi, na fan.

¹⁸ N nabiin naminima nεn e ye, naxan luxi alo i tan. N nan n ma falan nalima a ma nεn, a yi na yeɓa e xa, n na a yamarin naxan na.

¹⁹ Xa muxu yo mi a tuli mati falan na nabiin naxan nalima n xinli, n tan yeτεεn na kanna makitima nεn.

²⁰ Koni xa nabina nde susu, a falan ti n xinli, n mi naxan yamarixi a ma, hanma a yi falan ti ala gbεteye xinli, ε xa na kanna faxa.”

²¹ Yanyina nde, ε ε yeτεε maxɔdinma nεn, ε naxa, “En nɔε a kolonje di, a Alatala a falan mi a ra?”

²² Xa nabiin falan ti Alatala xinli, a falan mi kamali, Alatala mi na falaxi. Nabiin nan na falaxi a wasoni. Hali ε mi gaxu a yeε ra.

19

Marakisi taane

Yatεne 35.6-34 nun Sariyane 4.40-43 nun Yosuwe 20.1-9

¹ Alatala ε Ala na siyane halagi, a naxanye bɔxɔn soma ε yii, ε e kedima nεn, ε yi dɔxɔ e taane nun e banxine kui.

² Na na dangu, ε xa taa saxan sugandi bɔxɔni, Alatala ε Ala naxan fi ε ma.

³ E xa kirane rafala siga mεnne yi, ε yi yamanani taxun dɔxɔde saxan, Alatala ε Ala naxan fima ε ma ε keεn na, alogo, faxa tiine birin xa siga na taane yi, e niin yi rakisi.

⁴ Naxan na faxan ti, a li, a mi a rakelixi a ma, a mi a yitɔnxi xɔnnantenyani, na kannna nɔɛ sigɛ nɛn na taana nde yi, a niin yi ratanga. Misaala ra, muxun naxan siga fɔtɔnni wudi sɛgɛdeni e nun a lanfana,

⁵ a wudin sɛgɛma, bunbin yi koren, a yi a lanfaan li, na yi faxa. Na faxa tiin sifan nɔɛ luyɛ nɛn na taana nde yi alogo a niin xa rakisi.

⁶ Xa kirani kuya, faxa muxun gbɛɛɲɔxɔ muxun faxa tiin sagatanma nɛn a xɔlɔni han a yi a li, a yi a faxa, hali a mi yi lan a yi faxa bayo a mi a lanfaan faxa feni tɔnxi xɔnnantenyani.

⁷ N yamarini ito fixi ɛ ma na nan ma. Ɛ xa taa saxan sugandi marakisi taane ra.

⁸ Xa Alatala ɛ Ala ɛ bɔxɔn nagbo ayi alo a a kɔlɔ ɛ benbane xa kii naxan yi, xa a bɔxɔni ito birin so ɛ yii a ɛ benbane tuli sa naxan na,

⁹ xa ɛ yamarini itoe birin suxu a fajin na, n naxanye falama ɛ xa to, a ɛ xa Alatala ɛ Ala xanu, ɛ yi bira a kirane fɔxɔ ra, nayi ɛ mɔn xa taa saxan sugandi, ɛ yi e sa taa saxanna bonne fari.

¹⁰ Nayi, Alatala ɛ Ala dɛnaxan fima ɛ ma ɛ kɛɛn na, ɛ mi tɔɲɛgɛtɔɔn faxɛ na bɔxɔni.

¹¹ Koni xa muxuna nde a boden naɲaxuxi, a a mɛɛn, a yi a faxa, xa na kannna siga na taana nde yi,

¹² na taan fonne lan nɛn e xa a suxu, e yi a xali faxa muxun gbɛɛɲɔxɔ muxun fɛma alogo a xa a faxa.

¹³ Ɛ nama kininkinin na kannna ma de! Ɛ xa na faxa ti sifan ɲan Isirayila bɔxɔni, ɛ yi hɛrin sɔtɔ.

Bɔxɔne danne nun wule sereyane

14 Ε na dɔxɔ bɔxɔni Alatala ε Ala naxan fima ε ma ε keen na, ε nama ε lanfana bɔxɔn danna taxamasenne masiga ε benbane naxanye dɔxɔ.

15 Muxun naxan bata haken liga hanma gbalona hanma yulubina, na kannna mi lan a xa kiti muxu kedenna sereya baxin xɔn. Na fe sifan makitima sereya firin hanma saxan fala xuiin nan xɔn.

16 Xa sere naxin sereyaan ba, a yi muxun tɔnɛɛε gbalona nde a fe ma,

17 yɛnɛε fa firinni itoe lan nen e xa siga Alatala batu yireni saraxaraline nun kitisane fema naxanye walima na waxatini.

18 Kitisane a feen fεsεfεsεma nen. E na a kolon a seren bata wule sereyaan ba, a a ngaxakedenna tɔnɛɛε,

19 nayi ε xa a liga na kannna ra alo a tan yi a ligama a ngaxakedenna ra kii naxan yi nun. Ε xa fe naxin nan ε tagi.

20 Muxu gbetene na feen mema nen, e yi gaxu. Nayi, e mi fa susue na fe naxin sifan ligadeni sɔnɔn.

21 Ε nama kininkinin na muxu sifan ma: Niin nɔxɔn xa fi niin na, yεen yi nɔxɔ yεen na, jinna yi nɔxɔ jinna ra, yiin yi nɔxɔ yiin na, sanna yi nɔxɔ sanna ra.

20

Yengen sariyana

1 Ε na siga ε yaxune yengedeni, ε na soo wuyaxi to e nun yengeso seene nun sofa wuyaxi naxanye wuya dangu ε ra, hali ε mi gaxu. Alatala ε Ala naxan ε raminixi Misiran bɔxɔni, na luma nen ε xɔn.

² Ɛ nɛma ɛ yitɔnma waxatin naxan yi yɛngɛ so xinla ma, saraxaraliin xa ti, a falan ti yamaan xa, a naxa,

³ “Isirayila kaane, ɛ tuli mati! To, ɛ sigama ɛ yaxune nan yɛngɛdeyi. Ɛ nama tunnaɔɔ ɛ ma, ɛ nama gaxu, ɛ nama kuisan, ɛ bɔɔnɛn nama mini,

⁴ bayo Alatala ɛ Ala luma nɛn ɛ xɔn ɛ yaxune yɛngɛdeni. A e yɛngɛma nɛn ɛ xa, a yi ɛ rakisi.”

⁵ Na waxatini sofa kuntigine fan falan tima nɛn ganla xa. E naxa, “Muxuna nde ɛ yɛ be ba, naxan bata yelin banxi tideni koni a munma so a kui singen? Na kanna xa xɛtɛ a konni, xa na mi a ra waxatina nde a nɔɛ faxɛ nɛn, muxu gbɛtɛ yi so a banxini.

⁶ Muxuna nde ɛ yɛ be ba, naxan bata manpa binle si, koni a munma e bogine bolon singen? Na kanna xa xɛtɛ a konni, xa na mi a ra waxatina nde a nɔɛ faxɛ nɛn, muxu gbɛtɛ yi a tɔnɔn sɔtɔ.

⁷ Muxuna nde ɛ yɛ be ba, naxan bata ɲaxalandina nde masuxu, koni ɲaxanla munma siga a konni singen? Na kanna xa xɛtɛ a konni, xa na mi a ra waxatina nde a nɔɛ faxɛ nɛn yɛngɛni, muxu gbɛtɛ yi a ɲaxanla dɔxɔ.”

⁸ Sofa kuntigine mɔn sofane maxɔdinma nɛn, e naxa, “Muxuna nde ɛ yɛ be ba, naxan mi fa susue, a gaxuxi? Na kanna xa xɛtɛ a konni alogo a lanfane fan nama tunnaɔɔ e ma.”

⁹ Sofa kuntigini itoe na yelin falan tiyɛ yamaan xa, e yi sofana ndee findi gali mangane ra.

¹⁰ Ɛ na siga taana nde yi yɛngɛ sodeni, ɛ xa mɛn kaane maxɔdin singen, a e xa e yɛtɛ raxɛtɛ ɛ ma.

¹¹ Xa e tin na ma, e yi taan nabilin yinna rabi ɛ xa, e birin luma nɛn ɛ yamarin bun, e yi mudun fi.

¹² Koni xa e mi tin na ma, e yi ε yenge, nayi ε xa na taan bilin.

¹³ Alatala ε Ala na taan soma nen ε yii, ε xemene birin faxa silanfanna ra.

¹⁴ Koni naxanle nun diine nun xuruseene nun nafunla naxanye birin na taan kui, ne birin findima nen ε gbeen na. E yi ε yaxune herisigen birin don, Alatala ε Ala naxan fixi ε ma.

¹⁵ E na nan ligama taane ra naxanye makuya, naxanye mi na taane ye ε doxoma naxanye yi.

¹⁶ Koni a na findi taane ra Alatala ε Ala denaxanye fima ε ma ε keen na, ε mi sese luma a nii ra menni.

¹⁷ E Xitine nun Amoline nun Kanan kaane nun Perisine nun Xiwine nun Yebusune birin halagima nen alo Alatala ε Ala a yamarixi ε ma kii naxan yi,

¹⁸ alogo e nama ε xaran na fe naxine ma e naxanye ligama e suxure batudeni. E yi Alatala ε Ala yulubin tongo.

¹⁹ Xa ε bata taana nde bilin men kaane yenge xinla ma, ε mi lan ε yi na wudine sege naxanye bogima. E bogine findima ε balon nan na. Na wudi sixine mi findixi ε yengefane ra.

²⁰ Koni wudi binla naxanye bogin mi donma, ε noe ne sege nen alogo e xa findi yengeso seene ra ε xa, ε ne rawali na taan yengedeni han ε yi a masoto.

21

Faxan naxan kari mi kolonxi

¹ E na so boxoni Alatala ε Ala denaxan fima ε ma, xa ε muxu faxaxina nde to burunna ra, a a li a faxa muxun mi kolonxi,

² ε fonne nun ε kitisane sigama nεn. Keli binbin yireni han taan naxanye mεnna rabilinni, e ne yikuyene maliga.

³ E na a kolon taan naxan maso na ra, na taan fonne jinge gilεn nan tongoma naxan munma wali, xun xidi yegen munma xidi naxan xunna ma.

⁴ Na taan fonne jinge gilεn xalima nεn xudeni naxan mi xεrima, sansiin munma rawali dεnaxan yi. E yi a kεεn gira mεnni, a faxa.

⁵ Lewi yixεtεne, saraxaraline fan fama nεn, bayo Alatala ε Ala ne nan sugandixi a e xa wali a xa, e mεn yi dubane ti Alatala xinli, e mεn yi matandi feene nun muxu maxεlεne makiti.

⁶ Taan naxan maso binbin yiren na, na fonne xa e yiine raxa jinge gilεn xun ma, e naxan faxaxi xudeni.

⁷ E yi a fala, e naxa, “Nxu tan xa mi faxan tixi, nxu mi a toxi ligε.

⁸ Alatala, i xa ito rasuxu i solona seen na Isirayila yamaan xa, i naxan xunbaxi. Yandi, i nama i ya yamaan yatε sεnmane ra na faxa tixina fe yi.” Nayi, Alatala na solona seen nasuxuma nεn faxa tixina fe yi.

⁹ E na yulubi tongoxin bama yamaan ma, bayo ε bata na feen liga naxan tinxin Alatala yεε ra yi.

Muxu suxine yεngεni

¹⁰ E na siga ε yaxune yεngεdeni, xa Alatala ε Ala e sa ε sagoni, ε yi e findi ε muxu suxine ra,

¹¹ yanyina nde muxuna nde a yεεn tima nεn suxu muxu jaxalan tofapina nde ra. Xa na kannu wama a dεxε feni a jaxanla ra,

¹² nayi a nɔɛ a xalɛ nɛn a konni. Na ɲaxanla a xunna bima nɛn, a yi a yii xanle fan maxaba,

¹³ a yi a domaan fan masara. A luma nɛn banxin kui, a yi a fafe nun a nga ɲan feen liga kike keden. Na xanbi ra, xɛmɛn nɔɛ a findɛ a gbeen na nɛn, a findi a ɲaxanla ra.

¹⁴ Xa a fe raɲaxu xɛmɛn ma, a nɔɛ a beɲinɲɛ nɛn, a siga dɛnaxan na a kɛnɛn. A mi lan sɔnɔn a xa a mati gbetin na, a mɔn mi nɔɛ a findɛ a konyin na sɔnɔn bayo a bata yi a kolon a ɲaxanla ra.

Dii forimaan tidena

¹⁵ Xa ɲaxalan firin xɛmɛna nde yii, keden yi rafan a ma dangu boden na, na ɲaxalan firinne yi dii xɛmɛn keden keden bari, koni dii singen yi findi ɲaxanla diin na naxan mi rafan xɛmɛn ma,

¹⁶ a na wa a kɛɛni taxun feni a diine ra, diin forimaan lan a xa kɛɛn naxan sɔtɔ, a mi lan xɛmɛn xa na so a batɛna diin yii, a dii singen yi fula a tiden na.

¹⁷ A xa a kolon ɲaxanla naxan naɲaxuxi a ma, na nan ma dii findixi a dii singen na. A hɛrisigen dɔxɔde firin nan soma dii forimaan yii, bayo na nan singen xɛmɛn sɛnbɛn yitaxi. A tan nan lan a dii forimaan tiden sɔtɔ.

Dii murutɛxina

¹⁸ Xa xɛmɛna nde dii xɛmɛ xalabanten murutɛxin sɔtɔ, a yi a li a mi a tuli matima a fafe nun a nga xuiin na, e bata kata e xa a xuru koni a mi e xuiin suxi,

¹⁹ a fafe nun a nga xa a suxu, e yi a xali taan fonne fema taan so dɛɛn na.

²⁰ E yi a fala e xa, e naxa, “Nxɔ diini i ra, a xalabanten, a mɔn murutɛxi. A mi nxu xuiin suxuma. Sabaan nun dɔlɔn nan nafan a ma.”

²¹ Nayi, taan xɛmɛne birin a magɔlɔnma nɛn han a faxa. E xa fe ɲaxin ɲan ε tagi. Isirayila kaane na feen mɛma nɛn, e gaxu.

Muxu binbin singanxina

²² Xa ε muxun faxa, naxan bata gbalo feen liga, a lan a xa faxa naxan ma, ε mɔn yi a binbin singan wudin na,

²³ a binbin mi lan a xa xi singanxi han xɔtɔnni. A lan nɛn a xa maluxun na lɔxɔni, bayo Ala bata na muxu singanxin danga. E nama na binbi singanxina dangan lu yamanani, Alatala ε Ala dɛnaxan fima ε ma ε kɛɛn na.

22

I muxu boden yii seene masuxu

¹ E na ε ngaxakedenna ɲingen hanma a yɛxɛɛn to, a sigama burunna xun xɔn, ε nama ε xun xanbi so a yi. E lan nɛn ε xa a xali a kanna fɛma.

² Xa ε ngaxakedenna konna makuya, hanma ε mi a yire kolon, ε xa xuruseen xali ε konni. E yi a ramara han ε a kanna to waxatin naxan yi, ε yi a so a yii.

³ E na nan ligama a sofanla fan na, a domana, e nun a seen naxan birin lɔxi ayi. E mi lan ε xa ε xun xanbi so ne yi.

⁴ Xa ε ngaxakedenna sofanla hanma a ɲingen to biraxi kiraan xɔn, ε nama ε xun xanbi so a yi. E lan nɛn, ε xa a mali a rakele.

Xɛmɛn nun ɲaxalan domane

⁵ Naxanla mi lan a yi xεmε domaana nagodo a ma. Xεmεn fan mi lan a naxalan domaana nagodo a ma. Muxun naxanye na fe sifan ligama, na kanne mi rafan Alatala ε Ala ma.

Daliseen masuxu kiina

⁶ Ε na a to kiraan xɔn ma, xɔliin bata a tεen sa wudin kɔε ra, xa na mi a ra bɔxɔn ma, a nga felenxi a xεlene ma, xa na mi a ra a diine ma, ε mi lan ε xa a nga nun a diine tongo e bode xɔn.

⁷ Ε xa a nga bejin, a xa siga. Ε yi a diine tan tongo. Nayi, ε siimaya xunkuyen nun herin sɔtɔma nen.

Muxune xa ratanga

⁸ Xa i banxi nenεn ti, i yi foye suxudeni tɔn banxin kɔε ra alo kore banxina, i xa a rabilin sansandin na alogo muxuna nde nama bira lɔxɔna nde, a faxa, fata i ya banxin ti kiin na.

Feyibasanna fe

⁹ I nama sansi siya firinna si i ya manpa bili nakɔni, xa na mi a ra a bogin findima se hara-muxin nan na.

¹⁰ I nama xun xidi yegen xidi njingen nun sofanla xunne ma e bode xɔn i yi xεen bi.

¹¹ I nama domaana nagodo i ma naxan sɔxɔnxi yεxεε xabe garin nun gεεε futu garin basanxin na.

Gubana

¹² I xa luti denbexine singan i ya gubaan tongon naaninne ra.

Kiti xɔdεxene naxanla fe yi

¹³ Xa xεmεna nde naxanla dɔxɔ, e yi kafu, a feen yi rapaxu xεmεn ma,

14 a yi a xili kala fɔlɔ, a naxa, “N bata ɲaxanli ito dɔxɔ, koni nxu to kafu, n yi a li, a mi yi Alaa kiraan xɔn.”

15 Na na liga, sungutunna fafe nun a nga sereya seen xalima nɛn taan fonne fɛma taan so dɛɛn na, naxan a yitama a sungutun nasɔlɔnxin nan yi a ra.

16 A fafe ito nan falama, a naxa, “N bata n ma dii tɛmɛn fi xɛmɛni ito ma, koni a mi rafan a ma sɔnɔn.

17 A bata wulen sa a xun ma, a sungutun nasɔlɔnxin mi yi a ra.” Sungutunna sɔtɔ muxune xa na futun nasɔnɔya sereya dugin sa taan fonne yɛtagi.

18 Taan fonne na xɛmɛn suxuma nɛn, e yi a fe ɲaxin saran a ra.

19 E na a makiti, e xa a yangin, a gbeti gbanan kɛmɛ so sungutunna fafe yii, bayo a bata Isirayila ɲaxanla nde xili kala. Na xanbi a lanma nɛn ɲaxanla mɔn xa xɛtɛ xɛmɛn konni. A nɛma a siimayani, a mi nɔɛ a mɛ na ɲaxanla ra.

20 Koni, xa ɲɔndin nan na feen na, sereya se yo mi na naxan a yitama a bata futun nasɔnɔya,

21 na ɲaxanla xalima nɛn a fafe a banxin dɛɛn na. Taa yi kaane yi a magɔlɔn han a faxa, bayo a bata yagi feen liga, ɲaxanla mi lan a xa naxan liga Isirayila bɔxɔni. A bata xɛmɛ feen kolon a a fafe konni waxatin naxan yi. E xa fe ɲaxin ɲan ε tagi.

22 Xa ε xɛmɛn nun ɲaxanla suxu naxan findixi xɛmɛ gbetɛ a ɲaxanla ra, e saxi, na fe ɲaxi raba firinne lan nɛn e xa faxa, ɲaxanla nun xɛmɛna. E xa fe ɲaxin ɲan Isirayila bɔxɔni.

23 Xa xɛmɛn naralan sungutunna nde ra taan kui, naxan bata masuxu, e yi kafu,

²⁴ ε xa na muxu firinne xali taan so δεεν na, ε yi e magoλon han e faxa. Sungutunna faxama nen bayo a mi sonxon natexi taan kui. Xemen fan faxama nen bayo a bata naxalan masuxin futun kala. E xa fe naxin nan ε tagi.

²⁵ Koni xa xemen naralan sungutunna ra burunna ra, naxan bata masuxu, a yi fu a ma, na xeme nan gbansan faxama.

²⁶ E nama fefe liga sungutunna ra bayo a mi fe naxi yo ligaxi a lan a xa faxa naxan ma. Na feen luxi nen alo xemen naxan fu a boden ma alogo a xa a faxa.

²⁷ Amasoto xemen naralanxi sungutunna ra burunna nan na. Hali sungutunna xeme kanni ito sonxon nate, muxu yo mi yi na naxan yi a ratange.

²⁸ Xa xemen naralan sungutunna ra naxan munma masuxu, a yi fu a ma, muxuna nde yi e to na feen xun na,

²⁹ na xemen xa gbeti gbanan tonge suulun so sungutunna fafe yii, a yi sungutunna doxo a naxanla ra, bayo a bata a futun kala. A nema a siimayani, a mi noe a me na naxanla ra.

23

¹ Xemen nun a fafe a naxanla nama kafu, alogo a nama a fafe rayagi.

Muxun naxanye mi lan Alaa yamaan malanni

² Muxun naxan teganxi, hanma a bari seen bolonxi, na kannu mi lan a siga Alatalaa yamaan malanni.

³ Naxanye na kafu sariyatareyani, e diin bari, na diin fan mi daxa a siga Alatalaa yamaan malanni han a yixete fudena.

⁴ Amonine nun Moyaba kaane mi sigε Alatalaa yamaan malanni hali e yixεε fudena.

⁵ A ligama na kiini habadan bayo siyani itoe mi faxi ε ralandeni burun nun igen na e yii, ε yi kelima Misiran yi waxatin naxan yi. E Beyori a dii Balami saren fi nεn ε xili ma keli Petori taani Mesopotamiya yamanani alogo a xa ε danga.

⁶ Koni Alatala ε Ala mi tin a tuli matiyε Balami ra. A bata dangan masara barakan na bayo ε rafan Alatala ε Ala ma.

⁷ E nama e mali bɔɲε xunbenla nun herin sɔtɔ feen na ε siin birin yi.

⁸ E nama Edɔn kaane raɲaxu bayo ε ngaxake-denna nan e ra. E nama Misiran kaane raɲaxu bayo ε waxatina nde ti nεn e bɔxɔni.

⁹ E yixεε saxanden nɔε soε nεn Alatalaa yamaan malanni.

Daaxaden sarijanna fe

¹⁰ E na siga ε yaxune yεngɛdeni, ε yi daaxa yirena nde yi, ε lan nεn ε xa ε yεε ratanga fe ɲaxin birin ma.

¹¹ Xa xεmεna nde ε yε naxan mi sarijanxi, igen bata mini a xεmeyani kɔεen na, a xa mini daaxaden fari ma.

¹² Ninbanna ra, a xa a maxa. Sogen na godo waxatin naxan yi a nɔε soε nεn daaxadeni.

¹³ E xa yirena nde sugandi daaxaden fari ma, na yi findi xandaan na.

¹⁴ Wali sena nde xa lu ε goronne yε, alogo ε na siga xandani, ε xa yinla ge, ε yi ε makoon naba, ε bεnden naxεε a yε ma.

¹⁵ E daaxaden lan nεn a xa sarijan, bayo Alatala ε Ala masiga tiden na a ra ε kantan feen na, a yi ε

yaxune sa ε sagoni. Xa a fe ɲaxin li daaxadeni, a a makuyama ε ra nɛn.

Konyi sariyana

¹⁶ Xa konyina nde a gi a kanna ma, a yi a yigiya ε konni, ε nama a xali a kanna fema de!

¹⁷ A lan nɛn a xa dɔxɔ ε dɛxɔn taani, a na wa lu feni dɛnaxan yi. E nama ɲaxu a ra.

Yalunyana fe

¹⁸ Isirayila xɛmɛna hanma ɲaxanla nama findi yalunden na.

¹⁹ Yalunde gilɛn sarena, hanma yalunde xɛmɛn sarena, na mi lan a xa so Alatala ε Ala banxini ε dɛ xui yo rakamali feen na, bayo Alatala ε Ala na fe sifan naɲaxuxi.

Donla nun dɛ xuina

²⁰ E na sena nde doli ε ngaxakedenna ma, gbetina, donsena, xa na mi a ra se gbɛtɛ, ε nama tɔnɔ yo sa a fari.

²¹ E nɔɛ tɔnɔn fɛɲɲɛ nɛn xɔɲɛn na, koni ε ngaxakedenna tan mi a ra de. E xa na sariyan suxu ε bɔxɔni, ε dɛnaxan sɔtɔma, alogo Alatala ε Ala xa barakan sa ε kɛwanle birin yi.

²² I na dɛ xuiin tongo Alatala i ya Ala xa, i nama i madigan a rakamali feen na, xanamu Alatala i ya Ala a maxɔdinma nɛn i ma, i yi findi yulubi tongon na.

²³ Xa i mi dɛ xui tongo, yulubi fe mi a ra.

²⁴ Koni xa i dɛ xuiin tongo Alatala i ya Ala xa, i lan nɛn i xa a rakamali ki faɲi alo i a ɲɛnige kii naxan yi.

²⁵ I nɔɛ manpa bogina nde bɛ nɛn i gbeen mi naxan na, i yi a don, han i lugo, koni i nama nde sa i ya goronni.

²⁶ I na so murutu xɛɛn na, i gbee mi naxan na, i nɔɛ tɔnsɔnna ndee bolonɲɛ nɛn i yiin na, koni i nama i ngaxakedenna a murutun xaba wɔlitɛn na.

24

Futu kalana fe

¹ Xa xɛmɛna nde ɲaxanla dɔxɔ, a fe yi raɲaxu a ma, nayi, a e futu kala kɛdin nan sɛbɛma, a a so a yii, a yi a rasiga a konni.

² ɲaxanla to bata keli xɛmɛn konni, a nɔɛ dɔxɛ nɛn xɛmɛ gbɛtɛ xɔn.

³ Xa a fe sa raɲaxu na xɛmɛn fan ma, a e taxun kɛdin sɛbɛ, a yi a so a yii, a yi a rasiga a konni, hanma xa na xɛmɛn sa faxa,

⁴ xɛmɛ singen naxan a mɛxi a ra, na mi lan a yi a tongo sɔnɔn, a findi a ɲaxanla ra, bayo a bata haramuya a ma. Alatala na fe sifan naɲaxuxi. Ɛ mi lan ɛ xa na yulubi sifan liga bɔxɔni Alatala ɛ Ala dɛnaxan soma ɛ yii ɛ kɛɛn na.

Muxu feen sariyana

⁵ Xɛmɛn naxan baxi ɲaxanla dɔxɔdeni, a mi lan a xa so sofoyani. Kɔntɔfili gbɛtɛ yo mi lan a xa lu a ma han ɲɛɛ keden alogo a xa a ɲaxanla masuxu a naxan dɔxi, a a rasɛwa.

⁶ Ɛ mi lan ɛ xa wuli ngaan nun wuli diin dɔxɔ tolimani, xa na mi a ra wulin diin gbansanna, bayo na findima balotareyaan nan na.

⁷ Xa Isirayila kaana nde a ngaxakedenna suxu nɔɔni, a yi a findi konyin na, hanma a a mati, a lan

nɛn na kanna xa faxa. Ɛ fe ɲaxin ɲanma ɛ tagi na kiini.

⁸ Xa fure ɲaxin bata mini muxuna nde fatin ma ɛ xa a liga alo Lewi yixetɛn saraxaraline a fala ɛ xa kii naxan yi. N na e yamari naxan na, ɛ xa na birin suxu ki faɲi.

⁹ Alatala ɛ Ala naxan ligaxi Mariyama ra ɛ keli xanbini Misiran yi, ɛ xa ɛ miri na ma.

¹⁰ Xa ɛ ngaxakedenna nde sena nde dɔxɔ ɛ ma tolimani, ɛ nama so a banxini na tolima seen tongodeni.

¹¹ Ɛ xa lu tanden ma, na kanna xa mini na tolima seen na.

¹² Xa yiigelitɔɔn na a ra, a yi a gubaan so i yii tolimaan na, i nama a ramara han kɔɛɛn na.

¹³ I xa a raxetɛ a ma sogen godo waxatini, alogo a xa xi a yi, a barikan bira i xa. Na yatɛma nɛn tinxinna ra Alatala i ya Ala yɛɛ ra yi.

¹⁴ I nama ɲaxu yiigelitɔ walikɛ tɔrɔxine ra, a na findi i ngaxakeden Isirayila kaan na hanma xɔɲɛn na naxan dɔxi i konni.

¹⁵ I xa a wanla saranna so a yii lɔxɔ yo lɔxɔ benun sogen xa godo, bayo yiigelitɔɔn nan a ra, a xaxili tixi a saranna nan na. Xa a mawuga Alatala xa i ya fe yi, i findima nɛn yulubi tongon na.

¹⁶ Fafane mi faxama diine funfuni, diine fan mi faxama fafane funfuni, koni birin faxama a yetɛ yulubin nan ma fe ra.

¹⁷ I nama kiti kobin sa xɔɲɛn ma hanma kiridina. I nama kaɲa gilɛna a gubaan nasuxu tolimaan na.

¹⁸ I nama ɲinan, a i findi nɛn konyin na Misiran yi, Alatala i ya Ala nan i xunba. Na feen na a toxi n yamarini ito fixi i ma. I xa a suxu.

¹⁹ I na seen xaba xεεn ma, tɔnsɔnna naxanye na lu e xɔri ma, i nama ne matongo. I xa e lu na xɔɾene nun kiridine nun kaɾa gilene xa. Nanara, Alatala i ya Ala i barakama nɛn i ya wanle birin yi.

²⁰ I na i ya oliwi binle bogine malan, e bogin naxanye na lu e kɔε ra, i mi lan i xa xεtε ne badeni. I xa e lu na xɔɾene nun kiridine nun kaɾa gilene xa.

²¹ I na i ya manpa bogine fan ba, e bogin naxanye na lu e ra, i mi lan i xa xεtε ne badeni. I xa e lu na xɔɾene nun kiridine nun kaɾa gilene xa.

²² I nama ɾinan, a i findi nɛn konyin na Misiran yi. Na feen na a toxi n yamarini ito fixi i ma. I xa a suxu.

25

Bosa rabɔnbɔna

¹ Xa xεmε firin yεngε, e na siga kitisane fεma alogo e xa e makiti, kitisane xa yoon fi ɾɔndi kanna ma, wule falana kala tixin yi saran a ra.

² Xa wule falan lanma a xa bɔnbɔ, kitisaan xa a rasa bɔxɔni, e yi a bɔnbɔ a yεε xɔri bosaan yε yatɛn na a lan a xa naxan sɔtɔ fata sariyan na.

³ Na kui, ε mi lan ε xa dangu bosaan yε tonge naanin na. Xa ε nde sa na fari, ε bata ε ngaxakedenna rayagi.

Ningena wanla

⁴ I na ɾingen ti malo bodonna ra, i nama a dεεn xidi.

Kaɾa gile diitare kanna fe

⁵ Xa ngaxakeden ma xεmε firinne dɔxi yire keddenni, keden yi faxa a mi dii bari, na ɾaxanla mi lan a xa dɔxɔ xεmε gbεtε xɔn ma denbayaan fari

ma. A lan a xa dɔxɔ a xεmεna ngaxakedenna nde nan xɔn, a findi a naxanla ra.

⁶ A dii singen naxan barima, na lan a xili sa faxa muxun xun ma, alogo a xinla nama lɔ ayi Isirayila bɔxɔni.

⁷ Xa xεmεn tondi a ngaxakedenna a naxanla dɔxe, kaɲa gilɛn xa siga taan so dεɛn na taan fonne denaxan yi, a a yeɓa e xa, a naxa, “N ma xεmεna ngaxakedenna mi tinxi n ma fe ma. A bata tondi dii fideni a ngaxakedenna ma Isirayila bɔnsɔnne ye, naxan lan a xili sa a xun ma.”

⁸ Taan fonne xεmεn xilima nɛn, e yi a maxɔdin. Xa a tondi a ngaxakedenna a naxanla dɔxe,

⁹ kaɲa gilɛna a masoma nɛn a ra taan fonne yeɛ xɔri, a sankidin ba a xεmεna ngaxakedenna sanni, a yi a dε igen puru a yetagi. A yi a fala, a naxa, “Ito nan ligama xεmεn na naxan tondima mayixɛtɛn fideni a ngaxakedenna ma.”

¹⁰ Nayi, na xεmεna a denbayaan xili bama Isirayila yi ikiini, “Sankidi ba denbayana.”

Naxan mi daxa yengɛni

¹¹ Xa xεmε firin yengɛma, na nde keden ma naxanla yi siga a xεmεn badeni boden yii, xa a boden xεmεya yiren suxu,

¹² ε nama kininkinin na naxanla ma. E xa a yiin bolon a ra.

Tinxinna yulayani

¹³ E nama kilo firin xali ε sagbaan kui naxan mi kamalixi, keden binya, boden yelefɔ.

¹⁴ E nama liga se firin fan lu ε konni naxan mi kamalixi, keden xungbo, boden xurun.

15 Kilo kamalixin nun liga se kamalixin nan lan a xa lu ε yii. Nayi, ε siimaya xunkuyen sətəma nən bəxəni Alatala ε Ala dənaxan soma ε yii.

16 Naxan yo na na liga, a mayifuun ti, na muxu sifan mi rafan Alatala ε Ala ma.

Amalekine yaxuya fena

17 Ε nama jinan Amalekine naxan liga ε ra ε to yi keli Misiran yi.

18 E mini nən ε ma kiraan xən, e yi xanbiralune yεε rasa. Na waxatini, ε yi xadanxi han! Ala yεε ragaxu yo mi yi e yi.

19 Iki, Alatala ε Ala na ε rasabati ε rabilinna yaxune yεε xəri na bəxəni a dənaxan soma ε yii, ε xa Amalekine raxəri han e xinla yi tunun dunuɲa yi. Ε nama jinan na xən!

26

Bogi se singene nun yaganna fe

1 Ε na so bəxəni Alatala ε Ala naxan fima ε ma ε kεen na, a yi findi ε gbeen na, ε na dəxə menni waxatin naxan yi,

2 ε birin nde bama nən ε bəxən bogi se singene ra, na bəxəni Alatala ε Ala dənaxan fima ε ma. Ε xa a sa deben kui, ε yi a xali na yireni Alatala ε Ala dənaxan sugandima a xinla matəxən dənaxan yi.

3 Ε sigan saraxaraline nan fεma naxanye walima na waxatini. Ε yi a fala e xa, ε naxa, “N na a falama to Alatala en ma Ala xa, a n bata so na bəxəni, a a kələ naxan ma fe ra a a soma en benbane yii.”

4 Saraxaraliin deben nasuxuma nən ε yii, a a dəxə Alatala ε Alaa saraxa ganden yεtagi.

⁵ Ε falani ito nan tima Alatala ε Ala xa, ε naxa, “N benban findixi Arami kaan nan na, sigatiina. A siga nen Misiran yi, e nun a muxune. E yi dɔxɔ na. E yi findi siya gbee senbεmaan na, muxu wuyaxi.

⁶ Koni Misiran kaane nxu ɲaxankata nen, e nxu tɔrɔ, e konyiya xɔdεxen sa nxu ma.

⁷ Nxu yi Alatala maxandi, nxu benbane Ala. A yi nxɔ maxandi xuiin name, a mɔn yi nxɔ mantɔrɔne to, e yi fe ɲaxine nun fe xɔdεxen naxanye dɔxɔma nxu ra.

⁸ Alatala yi nxu ramini a senben nun nɔɔn nun fe magaxuxine nun taxamasenne nun kabanakone ra Misiran yi.

⁹ A yi fa nxu ra han be, a yi bɔxɔni ito so nxu yii, nɔnɔn nun kumin gbo denaxan yi.

¹⁰ Na nan a toxi, iki, Alatala, n faxi bɔxɔn bogi se singeni itoe ra i tan fema, i naxanye fixi n ma.”

Ε deben dɔxɔma nen Alatala ε Ala yetagi, ε yi ε xinbi sin a xa.

¹¹ Ε tan nun Lewine nun xɔɲen naxanye ε tagi, ε birin yi sεwa ε bode xɔn ma se fajine fe ra Alatala ε Ala naxan fixi ε ma e nun ε denbayana.

¹² Νεε saxandene findixi yagan ɲεene nan na. Ε na yelin yaganna malanɲε, ε xa a so Lewine nun xɔɲene nun kiridine nun kaɲa gilene nan yii naxanye ε taane yi. Ne fan yi e dege, e yi lugo.

¹³ Na waxatini, ε falani ito nan tima Alatala ε Ala xa, ε naxa, “Naxan findixi i gbeen na, n bata a birin namini n konni. N bata a so Lewine nun xɔɲene nun kiridine nun kaɲa gilene yii alo i a yamarixi kii naxan yi. N mi i ya yamari yo matandixi hanma n ɲinan a xɔn.

14 Hali sayaan to so n ma n mi i ya yaganna siyadin don, hanma n yi a xunnakala fe haramuxini, hanma n yi barinne ki nde ra. N bata i xuiin suxu, Alatala n ma Ala. I naxan yamarixi n ma, n bata na birin liga.

15 I xa i miri nxu ma ariyanna yi, i dɔxɔde sariɲanxini. I yi Isirayila baraka, i ya yamana e nun i bɔxɔn naxan fixi nxu ma, i i kɔlɔ naxan ma fe ra nxu benbane xa, nɔnɔn nun kumin gbo dɛnaxan yi.”

Fala raɲanna sariyana fe yi

16 Alatala ε Ala bata ε yamari to, a ε xa a tɔnne nun a sariyane suxu ki faɲi! E xa ε ɲɔxɔ lu e xɔn ma ε bɔɲɛn birin na e nun ε niin birin yi.

17 E bata ε dɛ ti Alatala xa to, a a tan nan ε Ala ra, a ε birama nɛn a kirane fɔxɔ ra, a ε a tɔnne nun a yamarine nun a sariyane suxuma nɛn.

18 Alatala fan bata a dɛ ti, a ε tan findima a gbee yamaan na, alo a a falaxi ε xa kii naxan yi. E xa a yamarine suxu,

19 alogo a xa ε rafisa a siya daxine birin xa. E nɔrɔn nun ε xinla nun ε sɛnbɛn danguma nɛn e birin na. E mɔn yi findi yama rasariɲanxin na Alatala ε Ala xa, alo a a fala kii naxan yi.

27

Duban nun dangana fe

1 Nabi Musa yi yamarini ito fi Isirayila kaane ma fonne yεε xɔri, a naxa, “E xa yamarini itoe birin suxu n naxanye fiin to.

2 Ενεμα Yuruden baan gidin waxatin naxan yi, siga na bəxəni Alatala ε Ala naxan soxi ε yii, ε xa γεμε gbeene ti, ε e mafixa.

3 Ε yi sariya falani itoe birin seβε e ma, ε na gidi waxatin naxan yi, ε so na bəxəni Alatala ε Ala naxan soma ε yii, nənən nun kumin gbo denaxan yi alo Alatala ε benbane Ala a fala ε xa kii naxan yi.

4 Ε na yelin Yuruden baan gidε, ε xa γεμεni itoe ti Ewali geyaan fari, ε yi e mafixa, alo n na yamarima ε ma kii naxan yi to.

5 Ε xa γεμεne malan Alatala ε Ala xa saraxa ganden na menni, wure walise mi dinxi γεμεn naxanye ra.

6 Ε γεμεne nan matongoma, ε yi Alatala ε Alaa saraxa ganden nafala. Ε yi saraxa gan daxine ba Alatala ε Ala xa na fari.

7 Ε mən xa bəje xunbeli saraxane fan ba menni, ε e don, ε sewa Alatala ε Ala yetagi.

8 Ε γεμεn naxanye tixi, ε xa Alaa sariya falane seβε ne ma, ε yi e kerenden ki fəni.”

9 Musa nun saraxaraline, Lewine mən yi falan ti yamaan xa, e naxa, “Isirayila yamana, ε sabari. Ε yi ε tuli mati. Ε bata findi Alatala ε Alaa yamaan na to.

10 Ε xa Alatala ε Alaa falan name. Ε xa a yamarine nun a tənne suxu, n naxanye yamarima ε ma to.”

11 Na ləxə kedenni, Musa mən yi yamarini ito so yamaan yii, a naxa,

12 “Ε na Yuruden baan gidi waxatin naxan yi, bənsənni itoe xa ti Garisimi geyaan fari, e duba yamaan xa: Simeyən nun Lewi nun Yuda nun Isakari nun Yusufu e nun Bunyamin.

13 Bənsənni itoe xa ti Ebali geyaan nan fari, e dangan ti: Rubən nun Gadi nun Aseri nun Sabulon nun Dan e nun Nafatali.

14 Lewine falan tima nən Isirayila birin xa e xui yitexin na.”

15 E naxa, “Ala xa na kanna danga naxan na suxuren nafala, hanma se gbεtε rafalaxi wure raxulunxin na, a yi a batu wundoni. Na se sifan naxaxu Alatala ma.” Yamaan birin xa a ratin, e naxa, “Amina.”

16 “Ala xa na kanna danga naxan na a fafe nun a nga rayagi.” Yamaan birin xa a ratin, e naxa, “Amina.”

17 “Ala xa na kanna danga naxan na a bodena bəxən danne taxamasenne masiga.” Yamaan birin xa a ratin, e naxa, “Amina.”

18 “Ala xa na kanna danga naxan na danxutəən ti kira naxin xən.” Yamaan birin xa a ratin, e naxa, “Amina.”

19 “Ala xa na kanna danga naxan na kiti naxin sa xəjən ma hanma kiridina hanma kaxa gilena.” Yamaan birin xa a ratin, e naxa, “Amina.”

20 “Ala xa na kanna danga naxan nun a fafe a naxanla kafuma, bayo a bata a fafe rayagi.” Yamaan birin xa a ratin, e naxa, “Amina.”

21 “Ala xa na kanna danga naxan na yəneyaan liga suben xən.” Yamaan birin xa a ratin, e naxa, “Amina.”

22 “Ala xa na kanna danga naxan nun a magilen kafuma, a fafe a dii tēməna, hanma a nga a dii tēməna.” Yamaan birin xa a ratin, e naxa, “Amina.”

23 “Ala xa na kanna danga naxan nun a bitan naxanla kafuma.” Yamaan birin xa a ratin, e naxa, “Amina.”

24 “Ala xa na kanna danga naxan na a boden faxa wundoni.” Yamaan birin xa a ratin, e naxa, “Amina.”

25 “Ala xa na kanna danga naxan na dimi yi seene rasuxu tɔɲεgɛden faxa feen na.” Yamaan birin xa a ratin, e naxa, “Amina.”

26 “Naxan mi sariya falani itoe suxuma a yi e liga, Ala xa na kanna danga.” Yamaan birin xa a ratin, e naxa, “Amina.”

28

Dubane fe

Saraxaraline 26.3-13 nun Sariyane 7.12-24

1 Xa ε Alatala ε Ala xuiin suxu ki faji, ε yi yamarini itoe suxu n naxanye soxi ε yii to, nayi Alatala ε rafisama nɛn bɔxɔn siyane birin xa.

2 ε baraka feni itoe nan sɔtɔma, xa ε Alatala ε Ala xuiin suxu:

3 A barakan sama nɛn ε fe yi taan kui e nun xεεne ma.

4 A barakan sa ε dii barin nun ε bɔxɔn bogi seene nun ε xuruse kurune nun ɲingene nun yεxεεne yi.

5 A yi barakan sa ε donse sagane nun ε donse rafaladene yi.

6 A yi ε baraka ε somatɔɔn nun ε minimatɔɔn na.

7 ε yaxune na keli ε yεngɛdeni, Alatala e kedima nɛn ε yεε ra. Xa e so kira keden nan xɔn, e e gima nɛn ε yεε ra kira solofere xɔn.

⁸ Alatala ε Ala barakan sama nen ε gbengbene yi, e nun ε wanle birin yi. A barakan sama ε fe yi na bɔxɔni a denaxan fima ε ma.

⁹ Xa ε Alatala ε Ala yamarine suxu, ε mɔn yi bira a kirane fɔxɔ ra, a ε findima a yamaan na nen alo a a kɔlɔ ε xa kii naxan yi.

¹⁰ Bɔxɔn siyane birin a kolonma nen nayi, a Alatala xinla bata fala ε xun ma, e gaxu ε yεε ra.

¹¹ Alatala ε herisigen fari sama nen na bɔxɔni a a kɔlɔ ε benbane xa naxan ma fe ra a a soma ε yii. E dii wuyaxi barima nen, ε xuruseene dii wuyaxi xalima nen, a mɔn yi barikan sa ε bɔxɔn bogi seene yi.

¹² Alatala koren nabima nen ε xa, a igen nama-raxi denaxan yi, alogo a xa tulen nafa ε bɔxɔne ma a waxatini, a ε wanle birin nasɔnɔya. Siya wuyaxine fama ε dolideni nen, koni ε tan mi donla tongoma.

¹³ Alatala ε tima nen yεen na. E mi luyε dɔnxen na mumε! Xa ε Alatala ε Ala yamarine suxu, n naxanye falama ε xa to, a ε yitema nen bonne xa, ε mi luyε e bun mumε!

¹⁴ E nama yamarini itoe beɲin n naxanye falaxi ε xa, ε siga yiifanna ma hanma kɔmenna ma, ε yi bira ala gbεtene fɔxɔ ra, ε yi e batu.

Dangane fe

Saraxaraline 26.14-46

¹⁵ Xa ε tondi Alatala ε Ala xuiin suxε, xa ε tondi a yamarine nun a tɔnne suxε, n naxanye falama ε xa to, nayi dangani itoe nan fama ε ma, e yi ε suxu.

¹⁶ Ala ε dangama nen taani e nun xεene ma.

¹⁷ A dangan sama nen ε donse sagane nun ε donse rafaladene yi.

18 A dangan sa ε dii barin nun ε bɔxɔn bogi seene nun ε xuruse kurune nun ɲingene nun yeXeene yi.

19 A yi ε danga ε somatɔɔn nun ε minimatɔɔn na.

20 Alatala dangan nun mayifuun nun fe magaxuxin nafama ε ma nen ε wanle birin yi han ε sa halagi, bayo ε bata fe ɲaxin liga, ε to xeTe a ɔxɔ ra.

21 Alatala fitina furen naɗinma ε ma nen han ε birin yi ɲan na bɔxɔni ε sigama denaxan masɔɔdeni.

22 Alatala ε doyenma nen furen na, e nun fati mawolonna nun fati makusinna. A fama nen kuye wolonna ra, e nun furuna, sansine funduma nen hanma e kun. Feni itoe ε tɔrɔma nen han ε halagi.

23 Kuyen xarama nen, bɔxɔn fan yi xɔɔxɔ ayi alo wurena.

24 Alatala yi ε tulen masara gbangbanna ra keli kore, godo Xeene ma, han ε birin yi halagi.

25 Alatala a ligama nen, ε yi halagi ε yaxune yeTagi. Xa ε siga e yengɔdeni kira keden nan xɔn, ε gima nen e yeε ra kira solofere xɔn. Dunuɲa muxune birin kabema nen ε kalana fe ra.

26 Xɔline nun burunna subene ε binbine donma nen. Muxu yo mi e kedi.

27 Alatala ε tɔrɔma nen setene ra alo a naxan liga Misiran kaane ra. A ε tɔrɔ bontenbandunna nun gasine ra, e nun maxenXenna naxan mi danma.

28 Alatala ε findima nen danxutɔne ra, a faan naso ε yi, ε yi findi fatɔne ra.

29 Yanyin na ε sigati kiin yi ε yifu alo danxutɔne. E wali yo mi lanɲe. E lu tɔre, e yi ε yii geli. Muxu yo mi nɔε ε be ε yii.

30 E na ɲaxalandin masuxu, XeMe gbete fuma a ma nen. E na banxin ti, ε mi soε a kui. E na manpa binle si, ε mi nɔε e bogine donɲe.

31 Ε ριngene κῶε raxabama nen ε yee xῶri, ε mi e suben donῆε. E ε sofanla bama nen ε yii, ε mi a masῶte. E yexεene soma nen ε yaxune yii, muxu yo mi ε maliye.

32 Ε dii xεmene nun dii tεmene soma nen siya gbεten yii alo konyine ε yee xῶri. Ε xadanma nen e yee ra kira yitodeni, koni fεre yo mi luyε ε xa, ε yi e mali.

33 Xῶene baloma ε sansine nan na. Ε wanla naxan birin kεma, a tῶnῶn findima e gbeen nan na. E ε rayarabima nen, e yi ε ρaxankata ε siin birin yi.

34 Ε na feni itoe birin to, ε luma nen alo fatῶne.

35 Alatala sete ρaxine ratema nen ε sanne nun ε xinbine ma naxan mi yalanῆε. E yi din ε fatin birin na, keli ε xunna ma han ε sanne.

36 Alatala ε nun ε mangan kedima nen, ε na naxan dῶxῶ ε xun na, siga bῶxῶni ε tan nun ε benbane mi naxan kolon. Menni ε ala xῶene batuma nen naxanye rafalaxi wudin na, hanma γεmena.

37 Alatala ε xalima siyaan naxanye konni, ne kabema nen ε fe ma, e yi ε magele, e yi ε rayelefu.

38 Ε sansi gbegbe wolima nen ε xεene ma, koni ε ndedi nan tun xabama, bayo tuguminne dinma nen a birin na.

39 Ε manpa binle sima nen, ε yi e masuxu ki fani, koni ε mi e igen minῆε, ε mi e bogine malanῆε bayo kunle soma e yi nen.

40 Oliwi binle luma nen bῶxῶn birin yi, koni ε mi e turen soma ε ma, bayo oliwi bogine yolonma nen.

41 Ε diine barima nen, koni e mi luyε ε yii, bayo ε yaxune e xalima nen.

42 Ε wudine nun bῶxῶn bogi seene findima tuguminne nan gbee ra.

43 Χῶπεν naxanye dῶxi ε ye, ne fe matema nen ε xa pon! Koni ε tan ma fe magodoma nen han!

44 Ε sigama nen e dolideni, koni e tan mi fe ε dole mumε! Ala e tima nen yeεn na. Ε yi lu dῶnχεν na.

45 Dangani itoe birin fama nen ε fῶxῶ ra, e yi ε sagatan, e yi ε suxu han ε birin yi halagi, bayo ε bata tondi Alatala ε Ala xuiin suxe. Ε mi a yamarine nun a tῶnne suxi a naxanye soxi ε yii.

46 Na findima taxamasenna nun kabanakoon nan na ε tan nun ε yixεtene xa habadan!

47 Bayo ε mi tin wale Alatala ε Ala xa sewan nun πenige fajini, ε yi herini waxatin naxan yi,

48 nayi ε walima nen ε yaxune xa Alatala naxanye rafama ε xili ma. Kamen nun min xῶnla ε suxuma nen. Ε magenla luma nen tῶrῶni. E yi wuren xidi ε kῶε xanbi ra ε goronna tongo, han ε yi halagi.

49 Alatala fama nen siyana nde ra, keli yire makuyeni bῶxῶn danna ra. A godoma nen ε ma alo singbinna. Ε mi a xuiin mema.

50 E findima muxu ye xῶdexεne nan na, naxanye mi xεmε fonne binyama, e mῶn mi kininkininπe diine ma.

51 E ε xuruseene nun ε bῶxῶn bogi seene tongoma nen, ε yi halagi. E mi ε murutun hanma manpana hanma turen naluma ε yii. E ε πinge diine nun yeξεε diine nun siine xalima nen han ε yi halagi.

52 E ε taane birin nabilinma nen yengeni, na bῶxῶni Alatala ε Ala denaxan soma ε yii. E ε yengema nen han ε taan yinna naxanye mate, ε laxi naxanye ra, ne yi bira.

53 Yengeni ito yi, ε yaxune ε rakamema nen han ε yi ε diine don, Alatala ε Ala naxanye fixi ε ma.

54 Hali xεmε faɲi hinantɔna ε tagi, a mi kinink-ininɲε a ngaxakedenne ma hanma a ɲaxanla hanma a dii ɲεɲεne.

55 A mi tinɲε a diin subeni taxunɲε e ra, bayo na findixi a balo dɔnxɛn nan na. E yaxune ε rayarabima na kii nin ε taan birin yi.

56 Hali ɲaxalan faɲi hinantɔna ε tagi, naxan mi susuε a sanna tiyε bɔxɔn ma, a tan fan mi kinink-ininɲε a rafan xεmɛn ma hanma a diina.

57 A mi tinɲε a dii barixin subeni taxunɲε e ra e nun a diin xunyεna, bayo a wama ne don feni wundoni. E yaxune na ε rabilin yεngɛni e fama nɛn na tɔrɔ sifan na ε konni.

58 Xa ε mi sariya falani itoe suxu a faɲin na naxanye seβexi kitabuni ito kui, xa ε mi gaxu Alatala ε Ala xili gbee magaxuxin yεε ra,

59 Alatala fitina furene nun fure ɲaxine dɔxɔma nɛn ε tan nun ε yixɛtɛne ma naxan magaxu, e mɔn mi yalanɲε xulɛn.

60 A fitina furene birin nafama nɛn ε ma, ε yi gaxuxi naxanye yεε ra Misiran bɔxɔni. Na furene yi ε suxu, e yi ε nɔ.

61 Alatala furen sifan birin sanbama ε ma nɛn e nun yihadin birin hali ba naxanye seβexi kitabuni ito kui, han ε birin yi halagi.

62 E tan naxanye yi wuya dangu sarene ra kore, ε yatɛn xurunma ayi nɛn bayo ε bata Alatala ε Ala xuiin matandi.

63 Alatala fe faɲin ligaxi ε xa kii naxan yi, a ε rawuya ayi kii naxan yi, a mɔn ε halagima na kii nin, a yi ε faxa. A ε bama nɛn na bɔxɔni ε fama naxan masɔtɔdeni.

64 Alatala yi ε raxuya ayi siyane birin yε, keli

dunuḡa fəlon ma han a danna. Ɛ ala gbətene batuma nən, naxanye rafalaxi wudin nun gemen na, Ɛ tan nun Ɛ benbane mi naxanye kolon.

⁶⁵ Na siyane tagi, Ɛ mi matabu yo sətəma, Ɛ mi yire yo sətəma Ɛ dəxəma dənaxan yi. Alatala Ɛ bəḡene wolonma nən, a Ɛ yeene raxadan xi xənlara, a Ɛ niine yiḡaxu Ɛ ma.

⁶⁶ Ɛ siimayaan findima kəntəfinle nan na, gaxuna Ɛ raxuruxurunma nən kəeen nun yanyin na. Ɛ sikema nən Ɛ niin yetena fe ra.

⁶⁷ Ɛ na na feene to waxatin naxan yi naxanye ligama, gaxun soma nən Ɛ bəḡeni. Xətənni, Ɛ yi a fala, Ɛ naxa, “Xa ḡinbanna nan yi a ra nun!” Ninbanna ra, Ɛ yi a fala, Ɛ naxa, “Xa xətənni nan yi a ra nun!”

⁶⁸ Alatala Ɛ xalima nən kunkine kui Misiran yi, n na a fala dənaxan ma, a Ɛ mi mənna toma sənən. Menni, xəmene nun ḡaxanle, Ɛ katama nən Ɛ xa Ɛ yete mati Ɛ yaxune ma konyine ra, koni muxu yo mi Ɛ sarama.

⁶⁹ Alatala falani itoe nan ti a layirin na a naxan yamari Musa ma, a xa a xidi e nun Isirayila kaane tagi, Moyaba bəxəni, ba layirin na e naxan xidi Horebe geḡaan fari.

29

Nabi Musaa kawandi dənxeəna

¹ Nabi Musa yi Isirayila yamaan birin maxili, a yi a fala e xa, a naxa:

Ɛ yi Misiran yi waxatin naxan yi, Ɛ a to nən Alatala naxan liga Firawona nun a kuntigine nun a yamanan birin na.

² E bata fe xədəxene to, e nun taxamasenne nun kabanakone a naxanye liga e ra,

³ koni han to Alatala munma xaxinla fi ε ma naxan nəe feni itoe kolonje. E yeene mi a toma, ε tunle fan mi a mema.

⁴ N ti nen ε yee ra tonbonni jee tonge naanin. E domane nun ε sankidine mi kala,

⁵ ε mi burun don, ε mi manpaan min. Alatala na liga nen alogo ε xa a kolon, a a tan nan ε Ala ra.

⁶ E to so be, Sixon, Xesibon mangana, e nun Ogo, Basan mangana, ne yi fa en yengedeni, koni en yi e no.

⁷ E yi e bəxəne tongo, ε e yitaxun Ruben bənsəna nun Gadi bənsəna muxune ra, e nun Manase bənsəna fəxə kedenna.

⁸ Nanara, ε lanma ε xa layiri falani itoe suxu ki fəni, alogo ε wanle birin xa sənəya.

⁹ Isirayila kaane, ε malanxi to Alatala ε Ala yetagi. E birin be, ε mangane nun ε yeerateine nun ε fonne nun ε kuntigine,

¹⁰ e nun ε jaxanle nun ε diine nun xəjen naxanye wudin sege ma e nun naxanye igen bama ε xa.

¹¹ E be to alogo Alatala ε Ala xa layirin xidi e nun ε tan tagi, a yi a kələ.

¹² A ε tan nan a yamaan na, a a tan nan ε Ala ra, alo a a fala ε xa kii naxan yi, e nun a mən a kələ ε benbane Iburahima nun Isiyaga nun Yaxuba xa kii naxan yi.

¹³ N mi layirini ito xidima ε tan xan gbansan xa marakəlon xən,

¹⁴ ε tan naxanye tixi be Alatala en ma Ala yetagi. N na a xidima ε nun ε yixetene nan fan xa naxanye munma bari singen.

15 Ε a kolon en bu Misiran yi kii naxan yi, e nun en mən dangu yamanane ra kii naxan yi kira yi be.

16 Ε bata siyani itoe suxure ɲaxine to: a wudi daxine, a gɛmɛn daxine, a gbeti daxine, e nun a xɛma daxine.

17 Χεμε ba, ɲaxalan ba, bɔnsɔn ba, xabila ba, ε sese nama xεε Alatala ε Ala fɔxɔ ra, ε siga na siyane alane batudeni. Ε a liga ki fari alogo suxure batu yo nama lu ε ye alo sansi salen xɔlena.

18 Na muxu sifan na kɔlɔni ito mɛ, a dubama a yeε xa nɛn a bɔɲeni, a naxa, “N bɔɲe xunbenla sɔtɔma nɛn hali n to kankanxi n keɲaan ma.” Na yi yamana feen birin kala.

19 Alatala mi diɲe na kanna ma. Alaa xɔlɔn nun a kunfa sariɲanxin kelima nɛn na kanna xili ma. A dangane birin sa a fari naxanye sɛbɛxi kitabuni ito kui. A xinla yi lɔ ayi dunuɲa yi.

20 Alatala na kanna luma nɛn a danna Isir-ayila yamaan ye alogo yihadin xa a li naxan findixi layirin dangane ra, naxanye sɛbɛxi sariya kitabuni ito kui.

21 Ε yixεten naxanye fama ε xanbi ra, e nun xɔɲen naxanye kelima bɔxɔ makuyene yi, ne fitina feene nun fe xɔdɛxene toma nɛn, Alatala naxanye dɔxɔma ε bɔxɔn na.

22 Dolen nun fɔxɔn luma nɛn bɔxɔn fari. Sese mi nɔe siye, sansi yo mi nɔe solɛ, hali ɲɔxɔnde keden mi luyɛ. Yamanan luma nɛn alo Sodoma nun Gomora nun Adamaha nun Seboyimi, Alatala taan naxanye kala a xɔlɔni.

23 Nayi, siya gbɛtene maxɔdinna tima nɛn, e naxa, “Nanfera Alatala ito rabaxi a bɔxɔn na? A xɔlɔxi nanfera na kiini?”

24 E yabima nɛn, e naxa, “Feni itoe ligaxi nɛn bayo yamani ito bata Alatala layirin kala, e benbane Ala naxan xidi e xa, a to e ramini Misiran yi.

25 E bata suxurene batu, e yi e xinbi sin e xa, e mi yi naxanye kolon, Ala mi tinxi naxanye ra.

26 Nanara, Alatala jaxankatani ito birin dɔxi bɔxɔni ito ra a xɔlɔni alo a sɛbɛ kitabuni ito kui kii naxan yi.

27 Alatala bata a xɔlɔ gbeen dɔxɔ a yamaan na, a yi e ba e bɔxɔni, a yi e rasiga bɔxɔn gbɛtɛni, e dɛnaxan yi iki.”

28 Alatala en ma Ala nan gbee wundo feene ra. Koni feen naxanye makɛnɛnxi en xa, en nun en ma diine nan gbee ne ra habadan! A lan nɛn en xa sariya falani itoe birin suxu.

30

Alaa layirina

1 N feen naxanye birin falaxi ε xa, dubane nun dangane, ne birin kamalima nɛn. Alatala ε Ala na ε raxuya ayi waxatin naxan yi siya gbɛtɛne yɛ, ε mirima nɛn feni itoe ma.

2 E yi xɛtɛ Alatala ε Ala ma, ε mɔn yi a xuiin suxu ε bɔjɛn birin na e nun ε niin birin yi, ε tan nun ε diine alo n na yamarima ε ma kii naxan yi to.

3 Nayi, Alatala ε Ala kininkininma ε ma nɛn, a ε ba konyiyani, a yi ε malan keli siyane yɛ a ε raxuya ayi naxanye yɛ.

4 Hali ε kedixin sa dɔxi han bɔxɔn danna ra, Alatala ε Ala ε tongoma nɛn mɛnni, a mɔn yi ε malan.

⁵ Alatala ε Ala mən ε xalima nən ε benbane bəxəni alogo ε xa na masəto, a yi ε rasabati, a ε rawuya ayi dangu ε benbane ra.

⁶ Alatala ε Ala nan ε nun ε yixetene bəjəne rasarijanma alogo ε xa Alatala ε Ala xanu ε bəjən ma e nun ε niin birin yi, ε yi siimaya fajin sətə.

⁷ N tan Alatala, ε Ala danga seβexini itoe birin dəxəma nən ε yaxune ra naxanye ε rajaxuxi.

⁸ Nayi, ε mən birama nən Alatala fəxə ra, ε a yamarine birin suxu n naxanye fima ε ma to.

⁹ Alatala, ε Ala baraka gbeen sama nən ε wanle birin yi. E yi dii wuyaxi sətə, e nun xuruseene nun herisigε gbeena, xa ε Alatala kənən alo ε benbane

¹⁰ ε yi Alatala ε Ala xuiin suxu, ε yi a yamarine nun tənne suxu naxanye seβexi sariya kitabuni ito kui, ε yi xete a ma ε bəjən birin na e nun ε niin birin yi.

Alaa sariyana

¹¹ N yamarin naxan fima ε ma to, fe xədəxe mi a ra ε tan xa.

¹² A mi kore, alogo i xa a fala, i naxa, “Nde nəε tε kore, a xa sa fa a ra en xa, a a rali en ma alogo en xa a liga?”

¹³ A mi sa fəxə igen fan kidima, alogo i xa a fala, i naxa, “Nde nəε fəxə igen gidε, a xa sa fa a ra en xa, a yi a rali en ma alogo en xa a liga?”

¹⁴ En-εn-εn, Alaa falana i dεxən ma, a i dεen kui, a i bəjəni alogo i xa a liga.

Nii rakisin sugandi fena

¹⁵ N bata fa siimayaan nun faxan na to e nun fe fajin nun a jaxina. E a mato ε keden sugandi.

¹⁶ N bata ε yamari to, ε xa Alatala ε Ala xanu, ε xa sigan ti a kirane xɔn, ε xa a yamarine nun a tɔnne nun a sariyane suxu, alogo ε xa siimaya faɲin sɔtɔ, ε yi wuya ayi, Alatala ε Ala yi ε baraka na bɔxɔni ε fama denaxan masɔtɔdeyi.

¹⁷ Koni xa ε xeε a fɔxɔ ra, ε a matandi, ε bira suxure batu feen fɔxɔ ra,

¹⁸ n xa a fala ε xa to, ε halagima nɛn feu! E mi buma na bɔxɔni ε denaxan sɔtɔma Yurudɛn kidima.

¹⁹ Kore xɔnna nun bɔxɔ xɔnna nan n serene ra to, fa fala a n bata fa siimayaan nun faxan na e nun duban nun dangana. E xa siimayaan nan sugandi, ε tan nun ε yixεtɛne.

²⁰ E xa Alatala ε Ala xanu, ε yi a xuiin suxu, ε yi lu a fɔxɔ ra. Amasɔtɔ Alatala nan ε nii rakisin na. A siimaya xunkuyen fima ε ma nɛn na bɔxɔni, Alatala a kɔlɔ naxan ma fe ra, a a soma nɛn ε benba Iburahima nun Isiyaga nun Yaxuba yii.

31

Yosuwe findi fena yeεratiin na

¹ Nabi Musa yi a fala Isirayila kaane birin xa,

² a naxa, “N bata ɲεε keɛε ɲεε mɔxɔɲε sɔtɔ iki, n mi fa nɔε tiyε ε yeε ra. Alatala bata a fala n xa, a n mi Yurudɛn baan gidima.

³ Alatala ε Ala nan tima ε yeε ra, a mɛn kaane birin halagi alogo ε xa e bɔxɔne masɔtɔ. Yosuwe fan tima nɛn ε yeε ra, alo Alatala a fala kii naxan yi.

⁴ Alatala siyani itoe halagima nɛn alo a Sixɔn nun Ogo, Amorine mangane halagi kii naxan yi, e nun e yamanane.

⁵ Alatala yi e sa ε sagoni. Ε xa a liga e ra alo n bata a yamari ε ma kii naxan yi.

⁶ Ε senβε so, ε wekile! Ε nama kuisan, ε nama gaxu e γεε ra, bayo ε nun Alatala ε Ala nan sigama. A mi keλε i δεxον mumε, a mi ε rabejinje fefe ma.”

⁷ Nabi Musa yi Yosuwe xili, a yi falan ti a xa Isirayila kaane birin malanxin γεε xori, a naxa, “I senβε so, i wekile, bayo i tan nan tima Isirayila kaane γεε ra siga na boxoni Alatala a kolb naxan ma fe ra a a soma ε benbane yii nen. I tan xa e keε boxone yitaxun e ra.

⁸ Alatala tima nen i γεε ra, a lu i xon, a mi keλε i δεxον, a mi i rabejinje fefe ma. I nama kuisan, i nama gaxu.”

⁹ Musa to sariyani ito seβε, a yi a taxu saraxar-aline ra, Lewi yixeten naxanye Alatalaa Layiri Kankiraan xalima, e nun Isirayila fonne.

¹⁰ Musa yi yamarini ito fi e ma, a naxa, “Nεε solofere yo jeε solofere, yamaan dijama donle ma jeen naxan na, Bubu Kui Sanla waxatini,

¹¹ ε xa sariyani ito xaran ε xui yitexin na Isirayila kaane birin xa, naxanye fama e malandeni Alatala ε Ala yetagi, a yire sugandixini.

¹² Ε yamaan birin malanma nen menni, xemene nun jaxanle nun diine e nun xoren naxanye dxi ε taane yi, alogo e xa a me, e yi fatan Alatala ε Ala binyadeni, e sariyani ito a falane birin suxu ki fani.

¹³ E diin naxanye mi sariyan kolonxi singen, ne fan a mema nen. E yi fatan Alatala ε Ala binyadeni fanni ε dxi na boxoni ε Yuruden baan gidima naxan masotodeni.”

¹⁴ Alatala yi a fala Nabi Musa xa, a naxa, “I faxa waxatin bata maso, Yosuwe xili, ε birin yi siga Naralan Bubuni alogo n xa n ma yamarine fi a ma menni.” Nabi Musa nun Yosuwe yi siga Naralan Bubuni.

¹⁵ Alatala yi mini e xa kundani naxan yi tema bubun so dεen xun ma.

¹⁶ Alatala yi a fala Nabi Musa xa, a naxa, “I faxamatɔn na a ra. I faxa xanbini, yamani ito xɔɣene suxurene batuma nen na bɔxɔni e sigama denaxan yi. E e mema n na nen, e yi layirin kala n naxan xidixi e xa.

¹⁷ Na waxatini, n xɔlɔma nen e ma han n yi n me e ra. N na n yɛtagin luxunma nen e ma. Siya gbɛtɛne e halagima nen. Tɔrɔ wuyaxi nun fe xɔdɛxɛne yi so e xun na. E a kolonma nen na waxatini, a tɔrɔni itoe e lixi nen bayo n tan, e Ala, mi fa e ye sɔnɔn.

¹⁸ N na n yɛtagin luxunma nen e ma na waxatini bayo e bata fe ɲaxin liga e suxurene batu.

¹⁹ Iki, i xa bɛtini ito seβε. Musa, i xa a xaran Isirayila kaane xa, e yi lu a bε, alogo a xa findi seren na n tan nun Isirayila kaane tagi.

²⁰ N yamani ito xalima nen na bɔxɔni, nɔnɔn nun kumin gbo denaxan yi, alo n nan n kɔlɔ e benbane xa kii naxan yi. E na e dεge, e lugo han e gbo, e birama nen ala gbɛtɛne fɔxɔ ra, e yi e batu, e n ma layirin kala.

²¹ Tɔrɔne nun fe xɔdɛxɛne na fa e ma, bɛtini ito findima seren nan na e xili ma. E yixɛtɛne mi ɲinanɣe a xɔn. N yamani ito kui feene kolon hali benun e xa so na bɔxɔni n na n kɔlɔ e xa naxan ma fe ra.”

²² Na lɔxɔni, Nabi Musa yi na bɛtin seβε, Ala naxan falaxi. A yi a xaran Isirayila kaane xa.

²³ Ala yi yamarini ito so Nunu a dii Yosuwe yii. A yi a fala a xa, a naxa, “I senbe so, i wekile! I tan nan Isirayila kaane xalima na bəxəni n na n kələ e xa naxan ma fe ra. N tan yeteen luma nen i xən.”

²⁴ Nabi Musa yi sariya falani itoe birin sebe Kitabun kui.

²⁵ A to yelin, a yi yamarini ito fi Lewine ma, naxanye Alatalaa Layiri Kankiraan xalima. A yi a fala e xa, a naxa,

²⁶ “E kitabuni ito tongo, Alaa sariyan sebexi naxan kui, e xa a sa Alatala e Alaa Layiri Kankiraan dexən ma. A xa lu menni seren na Isirayila kaane xili ma,

²⁷ bayo n na kolon a matandi tiine nun yama murutexin nan e ra. Xa e Alatala matandima n mən e ye waxatin naxan yi, n na faxa, e mən a matandima nen dangu na ra.

²⁸ Iki, e e malan n fema, e nun e fonne nun e bənsənnə yeeratine, alogo n xa falani itoe ti e yetagi. Kore xənnə nun bəxə xənnə nan findima serene ra e xili ma.

²⁹ N na a kolon, a n na faxa, e kala gbeen tima nen, e yi xete kiraan fəxə ra n na e yamarixi naxan na. Waxati famatəne yi, e fe jaxin ligama nen Alatala ye ra yi, a yi xələ e ma e kewanle fe ra, yihadin yi e li.”

³⁰ Nabi Musa yi betini ito birin xaran Isirayila yamaan xa.

32

Nabi Musaa betina

¹ Kore xənnə, i tuli mati n ma falan na.

Bəxə xənnə, n fala xuiin namə.

² N ma xaranna xa godo yamaan ma

alo tule igena.

N ma falan xa lu

alo xiila sexen na.

³ N na Alatala xinla nan nalima.

Ɛ xa en ma Ala tantun, a gbo!

⁴ En kantan fanyen nan a ra,

a wanle kamalixi.

A kirane birin tinxin.

Nɔndina Ala na a ra,

naxan mi yifu.

A tan nan tinxin, a fan!

⁵ Koni yamaan bata kala a yeε ra yi,

a dii mi fa e ra!

Yagina e xa,

yama yifuxin naxan mi tinxin.

⁶ Yama daxu xaxilitarena,

ε lan ε xa na fe sifan liga Alatala ra ba?

Ɛ Fafe xa mi a tan na,

ε da mangana,

naxan ε findixi a yamaan na?

⁷ Ɛ miri lɔxɔ danguxine ma.

Ɛ yi ε xaxili lu waxati gbɛtɛne xɔn.

Ɛ ε fafane maxɔdin e nun fonne.

E xa fe danguxine yeɓa ε xa.

⁸ Kore Xɔnna Ala to yi bɔxɔni taxunma siyane ra,

a to yi adamadiine bama e bode ra,

a yi yamanane danne sa

fata Isirayila kaane yatɛn na.

⁹ Bayo Alatala gbeen findixi a yamaan nan na.

A gbeen nan Yaxuba bɔnsɔnna ra.

¹⁰ A Isirayila toxi tonbonna nin,

tɔrɔ bɔxɔ xarena.

A yi a ratanga,
 a yi a ɲɔxɔ lu a xɔn
 alo a yeʔeɛn yeɛna.

¹¹ A luxi alo singbinna
 naxan a diine maxaranma tugandeni.

A a gubugubune dɔxɔ e bun
 alogo e nama bira,
 a yi e yite a gubugubune ra.

¹² Alatala kedenna nan tixi a yamaan yeɛ ra.
 Ala gbete yo mi a malixi.

¹³ A yi e rasabati geyane fari.
 A yi e balo xeɛne bogi seene ra.
 A yi kumin ba e xa gemene yi
 a turen ba fanyen ma.

¹⁴ Ningene nun yeɛɛne yi nɔnɔn fi ε ma.
 Yeɛɛ dii turaxine nun kɔtɔne,
 e nun kontonna naxanye kelixi Basan yi,
 ε yi ne suben don.
 E yi murutu keɛɛ fajine don,
 E yi manpa hagigene min.

¹⁵ Isirayila tinxinxin yi gbo ayi,
 a yi tondi,
 turen yi gbo a fatini,
 a fatin yi faɲɲe ayi,
 a yi xeʔe Ala fɔxɔ ra,
 a da mangana,
 a yi a mε Ala ra,
 a kantan fanyena,
 naxan a rakisima.

¹⁶ Isirayila yi Ala raxɔxɔlɔɲɲe ayi,
 e bira ala gbeteɛne fɔxɔ ra,

e suxurene ki.

¹⁷ E yi jinanne ki,
Ala mi naxanye ra,
e mi yi naxanye kolon,
e benbane mi yi naxanye kolon.

¹⁸ E bata jinan Ala xɔn,
naxan ε ratanga alo fanyena
naxan ε ramini dunuɲa yi,
a siimayaan fi ε ma.

¹⁹ Alatala to a diine keɲaan to,
a yi xɔɔ e ma, a yi a mε e ra.

²⁰ A yi a fala, a naxa,
“N xa n yeɲagi luxun e ma,
n yi a mato feen naxan e lima.
Amasɔto yama xaxilitaren nan e ra.
Dii yanfantenne nan e ra.

²¹ E bata n naxɔxɔɔɔnɲε ayi wule alane xɔn.
E bata n naxɔɔ suxure fufafune fe ra.
N tan fan e raxɔxɔɔnma ayi nεn muxune xɔn
yama fajin mi naxanye ra.
N yi e raxɔɔ siya xaxilitaren xɔn.

²² ɔn, n ma xɔɔn bata gbo ayi,
a wolon han a barinne yimaxa laxira yi.
A luma nεn alo tεen naxan bɔxɔn ganma.
A gan han a sa geyane bunne li.”

²³ “N fitina feene gboma ayi e ma,
n nan n ma xanle birin wolima nεn.

²⁴ N fitina kamεn nagodoma e xili ma nεn,
n fitina furen nafa e ma,
n burunna sube xaɲεne rafa e ma,
e nun saɲi xɔɔne.

25 Naxanye tanden ma,
silanfanna nan e diine faxama.

Naxanye banxini,
gaxun yi ne faxa!
E birin faxama nɛn,
xɛmɛn nun ɲaxanla,
dii ɲɔrɛn nun fonna.

26 N yi wama nɛn e birin naxuya feni ayi,
e xinle yi tunun dunuɲa yi.

27 Koni n mi tin
yaxune yi n magele.

N mi wama a xɔn
a e xa e miri
a e tan nan e nɔxi,
a Alatala funfun mi a ra.

28 Siya xaxilima mi ne ra.
E mi lɔnnixi.

29 Xa fe kolonna nan yi e ra nun,
e yi a kolonma nɛn
e sigan dɛnaxan yi.

30 Yaxu keden nɔɛ
Isirayila kaa wuli keden kedɛ di?
Yaxu firin nɔɛ muxu wuli fu kedɛ di?
Na mi ligɛ

fɔ Alatala na e sa yaxune sagoni
a tan naxan luxi
alo e kantan fanyena.

31 Yaxune yati a kolon,
a e kantan se mi dangu en kantan fanyen na, Ala.”

32 “E feene fɔlɔxi Sodoma nun Gomora nin.
E luxi nɛn alo manpa binla
naxan salenne bitinxi bɔxɔ ɲaxini,
a bogi xɔlɛne ramini,

33 naxan igen luxi alo sajin xələna.

34 Na feene birin namaraxi n yii wundoni.

35 N tan nan gbeen ɲɔxɔ tiin na.

N feene saranma nɛn e ɲɔxɔne ra,

na muxune yi dagalanɲe ayi a waxatini.

A gbee mi luxi,

yihadin yi e li,

e yigitɛɛ ɔxɔn bata maso.”

36 Alatalaa yamaan makitima nɛn,

koni a mɔn kininkininma e ma nɛn,

bayo e sɛnbɛ yo mi fa na.

Muxu yo mi na naxan e maliyɛ.

37 Ala e maxɔdinma nɛn, a naxa,

“E alane minɛn

naxanye yi ɛ kantanma,

38 ɛ yi naxanye kima sube tureni,

naxanye yi ɛ manpaan minma?

E xa keli ɛ malideni,

e xa ɛ ratanga.

39 Iki ɛ xa a kolon,

a n tan keden peen na a ra.

Ala gbɛtɛ mi na fɔ n tan.

N tan nan muxun faxama,

n mɔn yi a rakeli.

N tan nan muxun maxɔlɔma,

n mɔn yi a yiyalan.

Nde gbɛtɛ nɔɛ muxuna nde bɛ n yii?

40 Habadan Ala nan n tan na,

n bata n yiini te kore,

n yi n kɔlɔ n yɛtɛni:

41 N na n ma silanfanna raxanxan,

n yi a suxu n yii,

n nan n gbeen ɲɔxɔma nɛn n yaxune ra,

n na e saren fima nɛn,
naxanye n naɲaxuxi.

⁴² N na n ma xanle sinma nɛn wunli,
n ma silanfanna yi suben don.

Yɛngɛsone nun muxu suxine
nun gali mangane birin faxama nɛn.”

⁴³ Siyane, ɛ nun Alaa yamaan xa sɛwa ɛ bode xɔn.
Ala a walikene faxan ɲɔxɔma nɛn.

A e gbeen ɲɔxɔma nɛn a yaxune ra.

A yi a yamaan nun e yamanan yulubine xafari.

⁴⁴ Musa nun Nunu a dii Yosuwe yi bɛtini ito birin
xaran yamaan xa e xuini texin na.

⁴⁵ Musa to yelin falani itoe tideni Isirayila kaane
xa,

⁴⁶ a yi a fala e xa, a naxa, “ɛ xa falani itoe birin
suxu ken n naxanye ralixi ɛ ma to. ɛ xa e yamari ɛ
diine ma alogo e xa sariya falani itoe birin suxu ki
fari.

⁴⁷ Fufafu falan mi itoe ra. ɛ niin nakisi feen
yɛtɛn nan e ra. ɛ siimaya xunkuyen sɔtɔma nɛn e
xɔn, na bɔxɔni ɛ dɛnaxan sɔtɔma Yurudɛn kidima.”

Nabi Musaa saya fena

⁴⁸ Na lɔxɔni, Alatala yi a fala Musa xa, a naxa,

⁴⁹ “Siga Abarimi bɔxɔni, Nebo geyaan fari,
naxan Moyaba yi, Yeriko taan yɛtagi. I xa Kanan
bɔxɔn mato mɛnni, n naxan fima Isirayila kaane
ma e kɛɛn na.

⁵⁰ I na te geyaan fari, i faxama nɛn. I yi siga i
benbane fɔxɔ ra laxira yi alo i tada Haruna faxa
Horo geyaan fari kii naxan yi, a yi siga a benbane
fɔxɔ ra laxira yi.

⁵¹ Na birin bayo, ɛ mi tinxinya ligaxi Isirayila
kaane yɛtagi Kadesi yi, Meriba igene dɛnaxan yi,

Sini tonbonni. E mi n ma sarijanna binyaxi yamaan tagi.

⁵² Nanara, i bəxən toma nən wulani, n naxan fima Isirayila kaane ma, koni i tan gbindin mi soε na.”

33

Nabi Musa dubana Isirayila xa

¹ Benun Musa xa faxa, Alaa muxuna, a yi duba Isirayila kaane xa, a naxa:

² Alatala fa nən keli Sinayi geyaan fari alo sogena.

A yi te Seyiri bəxəni

Isirayila kaane yi dənaxan yi.

A nərən yi godo a yamaan ma

keli Paran geyaan fari,

maleka wuli wuyaxi yi biraxi a fəxə ra.

³ Ala Isirayila bənsənna xanuxi yati!

A a muxu sarijanxine kantanma,

naxanye e xinbi sinma a bun,

e yi a xaranna ramε.

⁴ Musa bata sariyan fi en ma,

alo nafunla Yaxubaa yamaan xa.

⁵ Ala findi nən Isirayila Mangan na,

yamaan yεεratine malanni,

e nun Isirayila bənsənne birin.

⁶ Ala xa siin fi Ruben bənsənna ma,

Ala xa siimayaan fi Ruben yixetene ma,

a yamaan yi wuya ayi.

⁷ Musa falani ito nan ti Yuda bənsənna fe yi, a naxa,

“Alatala xa Yuda xuiin name,

alogo a xa fa a yamaan ma,
 Yuda yi a yeεε xun mayεngε.
 Ala xa a mali a yaxune yeεngεdeni.”

⁸ Musa falani ito nan ti Lewi bənsənnə fe yi, a naxa,

“Ala, i bata Yurima nun Tumin* so
 Lewi bənsənnə yii i sagoon kolon feen na.
 I rafan muxune nan e ra,
 i naxanye keɲaan feεfeεε Masa yi,
 i naxanye makiti Meriba igene fe ra.

⁹ E mi bira e fafe nun e nga sagoon fəxə ra,
 xanamu e ngaxakedenne
 hanma e diine,
 koni e bira nən i ya fala gbansanna fəxə ra,
 e yi i ya layirin kantan.

¹⁰ E tan nan Yaxuba bənsənnə xaranma
 i ya yamarine ma,
 e yi Isirayila kaane xaran i ya sariyan ma.
 E wusulanna gan,
 e saraxa gan daxine ba i ya saraxa ganden fari.

¹¹ Alatala xa e baraka.
 Ala xa barakan sa e kewanle birin yi.
 Ala xa e yeεgefane seɲbeɲ ɲan.
 Ala xa e yaxune rabira
 alogo e nama fa nə keε sənən.”

¹² Musa falani ito nan ti Bunyamin bənsənnə fe yi, a naxa,

“Alatala xanuntenne nan ne ra.
 E luma nən Ala feɲma bəɲε xunbenli,
 bayo a e ratangama nən waxatin birin,

* **33:8: *Yurima nun Tumin*** masensən ti seene fe seβexi Xəɔɔyaan 28.30 kui. Saraxaraline yi masensenna tima ne nan na alogo e xa Ala sagoon kolon.

a mən yi lu e xən.”

¹³ Musa falani ito nan ti Yusufu bənsənna fe yi, a naxa,

“Alatala xa barakan sa e bəxəni.
Ala xa xiila ragodo a ma keli kore.

Ala xa tigi igen namini a ma keli bəxəni.

¹⁴ Ala xa sogen xa fan e sansine ra,
kike yo kike e bogine yi mə.

¹⁵ Ala xa e xəene rasabati
geya bəxə fəjine ma.

¹⁶ Ala xa e bəxən bogi seene fan.
Ala naxan falan ti fətəndini,
a xa hinan Yusufu ra,
a naxan sugandixi mangan na
a ngaxakedenne tagi.

¹⁷ Xunna kenla Yusufu xa.

A sənben gbo
alo ɲingen dii tura singena,
a fenne nan a yəngeso seene ra
alo burunna ɲingena.

A siyane birin nəma nən
han bəxən danne.

Efirami bənsənna wuli fu ganle nan ne ra.

Manase bənsənna wuli wuli ganle nan ne ra.”

¹⁸ Musa falani ito nan ti Sabulon bənsənna fe yi,
a naxa,

“Sabulon bənsənna, ε sɛwa yulayani.

Isakari bənsənna, ε sɛwa ε bubune kui.

¹⁹ ε siyane xilima nən geyaan fari,
ε saraxa tinxinxine ba.

Amasətə ε ε balon sətəma nən fəxə igen nafunli,
e nun hɛrisigen naxan fəxə igen də.”

²⁰ Musa falani ito nan ti Gadi bənsənna a fe yi, a naxa,

“Ala xa na kanna baraka
 naxan Gadi a bəxən nagboma ayi.
 Gadi dəxi mənni alo yatan
 naxan suben suxu a a sanna nun a xunni bə.
 21 Gadi bata dahamu bəxən findi a gbeen na
 alo mangan naxan tixi yamaan yεε ra.
 A bata Alatala fe ragidixin nakamali,
 a mən bata Alaa kitin sa Isirayila ma.”

22 Musa falani ito nan ti Dan bənsənna fe yi, a
 naxa,
 “Dan luxi nən alo yata sənbəmaan naxan kelima
 Basan bəxəni a tugan.”

23 Musa falani ito nan ti Nafatali bənsənna fe yi,
 a naxa,
 “Nafatali rafan Ala ma han!
 Alatala barakan saxi a fe yi kati!
 Ala xa a bəxən nagbo ayi sogegododeni
 e nun yiifanna ma.”

24 Musa falani ito nan ti Aseri bənsənna fe yi, a
 naxa,
 “Ala xa Aseri baraka Yaxuba a diine yε.
 A ngaxakedenne xa hinan a ra.
 A turen xa gbo ayi
 han a yi a sanna maxa a ra.

25 Ala xa ε taan so dεεn findi wuren nun sulan na.
 Ala xa kəndəyaan fi ε ma ε siimayaan birin yi.”

26 Musa mən yi a fala,
 “Isirayilaa Ala maliga yo mi na.
 A kelima kore, a fa i mali.
 A kundani gidima a nərəni.

27 Habadan Ala nan i yigiyaden na,
 a habadan yiine nan nasoxi i bun.
 A i yaxune kedima nən i yεε ra,
 a naxa, ‘E halagi!’

28 Isirayila dɔxɔma nɛn bɔɲɛ xunbenli.
Ala Yaxuba bɔnsɔnna luma nɛn a danna,
murutun nun manpa nɛnɛn yi gbo a bɔxɔni,
xiila fan yi sa keli kore.

29 Sɛwana ɛ xa, Isirayila kaane.
Ɛ maliga yo mi na siyane yɛ,
Alatala naxan nakisima.
A tan nan ɛ yɛ masansan wure lefaan na,
ɛ mali tiina,
a tan nan findixi ɛ nɔ ti silanfanna ra.
Ɛ yaxune e mafelenma nɛn ɛ yɛtagi,
ɛ fan yi e taane kidene kala.”

34

Nabi Musa yi faxa

1 Nabi Musa yi te Nebo geyaan fari, Moyaba mɛrɛmɛrɛni, han Pisiga geyana, naxan Yeriko taan yɛtagi. Alatala yi yamanan yiren birin yita a ra mɛnni, keli Galadi ma han sa dɔxɔ Dan yamanan na,

2 e nun Nafatali a bɔxɔn birin, e nun Efirami nun Manase a bɔxɔna, e nun Yuda a bɔxɔna han fɔxɔ igen naxan sogegododeni,

3 e nun Negewi bɔxɔna, e nun Yurudɛn mɛrɛmɛrɛna, e nun Yeriko taan lanbanna, tugu bili taana, han sa dɔxɔ Soyari ra.

4 Alatala yi a fala a xa, a naxa, “I yɛɛn ti bɔxɔn na n na n kɔlɔ naxan ma fe ra Iburahima nun Isiyaga nun Yaxuba xa. N naxa, ‘N bɔxɔni ito fima ɛ yixɛtɛne ma nɛn.’ N bata a yita i ra, koni i mi soon na.”

5 Musa, Alatalaa walikɛɛn yi faxa mɛnni, Moyaba bɔxɔni, alo Alatala a fala kii naxan yi.

⁶ Ala yi a maluxun meremereni, Moyaba baxani Beti-Peyori yetagi. Muxu yo mi a kolon a gaburun denaxan yi han to.

⁷ Nabi Musa faxaxi a jee keme jee maxone nan ma. Koni, a mon yi seen toma a fajan na, a senben fan mi yi jaxxi.

⁸ Isirayila kaane yi Musa wuga Moyaba meremereni xii tonge saxan han e yi yelin a jan feen lige.

⁹ Nunu a dii Yosuwe yi lugoxi fe kolonna niin na bayo Musa bata yi a yiin sa a ma. Isirayila kaane yi a xuiin suxu, e mon yi Musa yamarine suxu Alatala naxanye fixi a ma.

¹⁰ Nabi gbetae yo munma mini Isirayila yamanani naxan maliga Nabi Musa ra. A yi falan tima Alatala xa yee nun yee.

¹¹ Alatala a xexi Misiran yamanani taxam-assenne nun kabanakone nan ligadeyi Firawona nun a kuntigine nun a yamanan birin yee xori.

¹² Nabi Musa walixi senbe magaxuxin nin Isirayila kaane birin yee xori.

Kisin Kiraan Kitabuna

**The Holy Bible in the Yalunka language of Guinea.
La Sainte Bible en langue Yalunka avec le titre: «Kisin
Kiraan Kitabuna» Publié par Traducteurs Pionniers
de la Bible en collaboration avec la mission MCA à la
Préfecture de Faranah, République de Guinée 2012
Copyright du text: © 2012—Traducteurs Pionniers de
la Bible. Cette création est mise à disposition selon le
Contrat Paternité-Pas d'Utilisation Commerciale-Pas
de Modification 3.0 Unported disponible en ligne
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> ou
par courrier postal à Creative Commons, 171 Second
Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.**
copyright © 2012 Pioneer Bible Translators

Language: Yalunka

Translation by: Pioneer Bible Translators

..

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

47153269-13a8-5fdd-8537-530b29da9f78